

DOLENJSKI

G O Z D A R

GLASILO
GG
Novo mesto
L. IV. ŠT. 1

IZDAVAJELNIK: NOVO MESTO

Kulturno-izdavaški center

D O L E N J S K I G O Z D A R
GLASILO KOLEKTIVA GOZDNEGA GOSPODARSTVA

N O V O M E S T O

Novo mesto, februarja 1967

Številka 1

Letnik IV.

IZDAJATELJ: DELAVSKI SVET GOZDNEGA GOSPODARSTVA
NOVO MESTO

UREJA UREDNIŠKI ODBOR: urednik ing. Jože Petrič in
člani ing. Danica Belopavlovič, Franc Markovič, ing.
Konrad Mehle in Rade Jože.

115420

U1972/2514
D2008/10842

OBČ SK NOVO MESTO

Dokumentacijski arhiv

Inventarna št. 1923

Arhiv. označba 3

V S E B I N A

Stran

1. Razpis volitev v delavski svet podjetja	1
2. Poslovanje podjetja v letu 1966	
I. Število zaposlenih, izobraževanje in delo organov upravljanja	1
3. II. Drevesničarstvo	5
4. III. Gojenje in varstvo gozdov	9
5. IV. Izkoriščanje gozdov	33
6. V. Gozdna mehanizacija	36
7. VI. Gradbeništvo	42
8. VII. Urejanje in projektiva	45
9. VIII. Komerčiala	48
10. IX. Stroški poslovanja v letu 1966	52
11. XI. Finančni pokazatelji	54
12. Sklepi organov upravljanja	58
13. Tekmovali smo za Fricov pokal	62
14. Priključitev gozdnogospodarske enote "Krka" h GG Novo mesto	63
15. VIII. Republiško prvenstvo gozdarjev, lesarjev in lovcev v smučanju	67
16. Vrnili smo obisk Slovaškim lesarjem	69
17. Fotovanje v Severno Italijo	72
18. Čestitke	73

Delavski svet Gozdnega gospodarstva Novo mesto v smislu 16. člena zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja in statuta podjetja na seji dne 6.marca 1967

S K L E N E :

1. Razpišejo se volitve v delavski svet podjetja in obratne delavske svete delovnih enot, ki po določenih statuta volijo organe upravljanja.
2. Volitve se bodo vršile po delovnih enotah dne 8.aprila 1967.
3. V delavski svet in obratne delavske svete volimo polovico članov in sicer:

	V del.svet	V obr.del.svet
1. GO Novo mesto	2	5
2. " Straža	2	4
3. " Podturn	2	3
4. " Črmošnjice	2	4
5. " Črnomelj	3	4
6. " Metlika	1	-
7. " Trebnje	1	4
8. Skladišče Straža	1	-
9. Gradbeni obrat	1	2
10. Uprava	1	2
11. Skladišče Črnomelj	-	3
	<hr/>	<hr/>
	16 članov	31 članov

4. Predsednik delavskega sveta sporazumno s predsedniki obratnih delavskih svetov skliče zbornice delovne skupnosti.
5. V volilno komisijo se imenuje:
 1. Adamič Danijel, predsednik
 2. Rustja Janez, član
 3. Hočevar ing.Tone, član
6. V komisijo za sestavo volilnega imenika se imenuje:
 1. Markovič Franc, predsednik
 2. Ban Vida, član
 3. Žagar David, član

Novo mesto, dne 6. marca 1967

Predsednik DS:
Jože Iukšič l.r.

POSLOVANJE PODJETJA V LETU 1966

V pričujoči številki objavljamo v nekoliko skrajšani obliki poslovno poročilo o poslovanju podjetja v letu 1966. V poročilu so obdelana posamezna področja dejavnosti kot sledi:

I. ŠTEVILLO ZAPOSLENIH, IZOBRAŽEVANJE IN DELO ORGANOV UPRAVLJANJA

Gozdno gospodarstvo zaposluje 804 delavce.

Kvalifikacijski sestav zaposlenih je v primerjavi s poslovníkom naslednji:

	Po poslovníku	Dejansko
Z visoko strokovno izobrazbo	31	19
Z višjo strokovno izobrazbo	6	2
S srednjo strokovno izobrazbo	132	68
Z nižjo strokovno izobrazbo	15	116
Visoko kvalificirani delavci		11
Kvalificirani delavci		80
Polkvalificirani delavci		135
Nekvalificirani delavci		473

Gozdno gospodarstvo želi, da število delavcev z višjo strokovno izobrazbo še poveča. Zaradi tega je v splošnem aktu "Poslovníku" predpisano, da si mora do leta 1970 vsak delavec, ki dela na delovnem mestu, pa ima nižjo strokovno izobrazbo z dopolnilnim šolanjem zahtevano strokovno izobrazbo pridobiti.

Gozdno gospodarstvo daje v obliki šolnine podporo za študij delavcem, ki študirajo v sledečih večernih ali dopisnih šolah.

Na srednji ekonomski šoli	6
Na višji komercialni šoli	5
Na višji šoli za organizacijo dela	4
Na srednji lesno industrijski šoli	1
Na srednji gozdarski šoli	14
Na srednji administrativni šoli	1
Na višji varnostno tehnični šoli	1
Na višji gradbeni šoli	2
Na višji pravni šoli	1
Na ekonomski fakulteti	2

SKUPAJ: 37

Podjetje štipendira tudi 18 študentov na sledečih šolah:

Na gozdarski fakulteti	8
Na srednji gozdarski šoli	8
Na srednji ekonomski šoli	2

Tudi kvalifikacijski sestav ostalih delavcev ni zadovoljiv. Podjetje je organiziralo tečaje, kjer so delavci pridobili znanje s področja poznavanja in uporabe motorne žage, manj pa je bilo na teh tečajih povedanega o tehnologiji dela v celoti, se pravi od poseka drevesa do njegove kvalitetne izdelave. Upravni odbor je v letu 1966 izdal večje število poveril kot dokaz, da delavci obvladajo delo z motorno žago.

V letu 1966 je začela z delom redna šola za gozdne delavce v Postojni. Šola bo trajala 2 leti s tem, da bo kandidat v šoli dvakrat po tri mesece, preostali čas pa bo delal v delovni organizaciji. Na razpis šole se od naših delavcev ni nihče prijavil. Verjetno je odpor pri delavcih za vstop v to šolo nastal zaradi oddaljenosti šole in starosti delavcev. Vsekakor pa to ne bi smelo biti vzrok, saj je to edina šola v Sloveniji in bi jo bilo treba zato podpreti s tem, da se v njo delavci vključijo.

Delo organov upravljanja, predvsem delavskega sveta in upravnega odbora, je bilo v letu 1966 zelo zanimivo. Delavski svet se je sestal 8-krat, na sejah pa je obravnaval naslednja vprašanja:

- Sprejel je poslovnik podjetja. Sprejeti splošni akt uzakonja sistemizacijo delovnih mest ter dolžnosti, pristojnosti in odgovornosti delavcev na delovnih mestih.
- Potrdil je inventuro za leto 1965.
- Sprejel je pravilnik o delitvi čistega dohodka.
- Potrdil je zaključni račun podjetja in počitniškega doma za leto 1965 ter potrjeval periodične obračune v letu 1966.
- Določil je višino in način delitve sklada za rekreacijo delavcev - nadomestilo za K-15
- Sprejel je statut podjetja in nekatera dopolnila.
- Sprejel je pravilnik o delovnih razmerjih.
- Sprejel je pravilnik o pravicah in dolžnostih kmetov lastnikov gozdov,
- Sprejel je pravilnik o delitvi osebnih dohodkov in ga dopolnjeval.
- Sprejel je pravilnik o pripravniškem stažu,
- Sprejel je količinski, finančni in investicijski plan za leto 1966.
- Sprejel je merila za stimulatívno nagrajevanje manipulantov in strokovnih delavcev na gozdnih obratih.
- Odobral je posojila delavcem za gradnjo stanovanjskih hiš.
- Ustanovil je obrat za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami.
- Sklepal je o spremembi normativov v eksploataciji in gojenju gozdov.
- Sklepal je o prispevkih občinam, krajevnim skupnostim in družbenim organizacijam.
- Sprejel je pravilnik o uporabi in prevozu motornih vozil.
- Sprejel je pravilnik o kreditiranju šolanja.
- Razpravljajal je o revalorizaciji osnovnih sredstev.
- Razpravljajal in sklepal je o poslovanju investicijskih vlaganj za prvih 9 mesecev leta 1966.
- Razpravljajal je o problematiki prevoza lesa in o plačevanju prodanega lesa.
- Odobril je posojilo za avtomatizacijo telefona v Straži.

- Odločal je o uporabi biološke amortizacije za investicije in biološko vlaganje ter dovolil prelivati biološko amortizacijo iz SLP gozdov v zasebne gozdove.
- Sprejel je program svojega dela do zaključka mandatne dobe.
- Razpravljaj in sklepal je o primoprodaji gozdov v mejah gozdnogospodarskega območja.
- Razpravljaj je kako poteka delo, ko je podjetje prešlo na 42-urni delovni tednik.
- Potrdil je pristop GG v poslovno združenje. Nadalje je sprejel sklep, da pristopa v poslovno tehnično sodelovanje gozdarstva in lesnopredelovalne industrije Slovenije in razpravljaj o sodelovanju z inštitutom.
- Odobril je sredstva za financiranje šolstva.
- Ustanovil maloprodajne obrate, sprejel maloprodajne cenike in določil cene uslug.
- Razpravljaj in sklepal je o nakupu, prodaji, zamenjavi gozdov in zemljišč, osnovnih sredstev in stanovanj.
- Razpravljaj je o higiensko-tehničnem varstvu pri delu, o zdravstvenem varstvu delavcev in nadomestilu osebnega dohodka za prve tri dni bolezenskega dopusta.
- Razpisal je volitve v delavski svet in obratne delavske svete ter volil upravni odbor in komisije.
- Sprejel je sklep o testiranju strokovnega in administrativnega kadra pri GG.
- Reševal je prošnje in pritožbe.

Upravni odbor, ki je imel 10 sej, je pripravljaj material za seje delavskega sveta. Podrobno je obravnaval splošne akte. Poleg tega je obravnaval še naslednja vprašanja:

- O realizaciji programa po tromesečnih pokazateljih,
- Imenoval je inventurne komisije.
- Odobral je podpore in reševal prošnje za denarno pomoč do predpisanega zneska.
- Reševal je prošnje za štipendije in odobril šolnine in druge stroške delavcem, ki so se vključili v dopolnilno šolanje.
- Dodeljeval je stanovanja delavcem,
- Razporejal je delavce na delovna mesta za katera je po pravilniku o delovnih razmerjih pristojen.
- Reševal je prošnje in druge vloge, za katere je po statutu pristojen.

Zaradi potrebe po znanju s področja upravljanja je Gozdno gospodarstvo organiziralo seminar za člane delavskega sveta, upravnega odbora in predsednike obratnih delavskih svetov. Seminar je dobro uspel.

Z novim zakonom o gozdovih je prevzelo gospodarjenje z gozdovi gozdno gospodarstvo. Po 41. členu omenjenega zakona imajo pravico sodelovati v organih upravljanja tudi kmetje lastniki gozdov.

Organizacija upravljanja pri Gozdnem gospodarstvu je naslednja:

V delovni enoti, ki šteje nad 15 članov volijo obratni delavski svet. Poleg obratnega delavskega sveta pa imamo tudi svet lastnikov gozdov.

Delavski svet sestavlja 30 članov delovne skupnosti in 7 članov kmetov lastnikov gozdov. V upravnem odboru pa je 11 članov delovne skupnosti.

Predmet poslovanja je podjetje v letu 1966 razširilo še na "gospodarjenje s stanovanjskimi hišami".

Gozdno gospodarstvo obvešča svoje člane o sklepih organov upravljanja z zapisniki, ki jih pošlje v delovne enote z internim časopisom "Dolenjski gozdar" in na sestankih delovne skupnosti ter na sindikalnih sestankih.

II. DREVESNIČARSTVO

Podjetje je v letu 1966 upravljal s 16 drevesnicami s skupno obdelovalno površino 27 ha. V preteklem letu je bila vsa površina zajeta v proizvodni cikel tako, da bo lastna proizvodnja bodočih let, računajoč le normalne izpade in delno proizvodnjo sejank nekaterih iglavcev in vseh listavcev dosegla 1.800.000 do 2.000.000 kvalitetnih sadik za potrebe obnove obstoječih gozdov in osnovanja novih nasadov. Predvidena proizvodnja sadik pri upoštevanju povprečne gostote 3.300 kom po ha, bi odgovarjala letni obnovi 510-570 ha.

Vremenske prilike, predvsem enakomerna porazdelitev padavin v celem letu, so zelo ugodno vplivale na uspeh setve kakor tudi na hitro rast in razvoj presajenk. Po drugi strani je bilo otežkočeno tekoče vzdrževanje kultur zaradi hitrega zapleveljenja tal in manjšega efekta strojne obdelave. S tem v zvezi je bilo potrebno večkratno ročno pletje, kar ima za posledico nepredvideno zvišanje stroškov.

Proizvodno leto 1966 je bilo dokaj ugodno. Iz količinskega prikaza izvršitve nekaterih del, doseganja normativov, direktnih stroškov po ha in zalog nedovršene proizvodnje v primerjavi z letom 1965, bo v glavnem podana osnovna drevesničarska proizvodnja.

Setev: (v hektarih)

Leto	Smreka	Gl.bor	Ost.igl.	Rd.hrast	Ost.lis.	Skupaj	
						igl.	list.
1965	0.50	0.20	-	0.05	-	0.70	0.05
1966	0.30	0.28	0.17	0.13	0.08	0.75	0.21

Pikiranje (v 000 kom):

Leto	Smreka	Gl.bor	Rd.bor	Mac.	Ost.igl.	Ost.lis.	Skupaj	
							igl.	lis.
1965	1.075	87	57	23	-	1	1.242	1
1966	965	304	-	-	-	-	1.269	-

Doseganje normativov

Vrsta dejavnosti	Enota mere	Norma 7 ur	Doseganje	
			1965	1966
Izkop in sort.sejank	kom	3.000	3.700	3.563
Izkop in sort.presajenk	"	900	980	918
Presajevanje ročno	"	1.000	860	993
Presajevanje strojno	"			5.768
Pletev setve	ha	0.004	0.0048	0.0045
Okopavanje ročno	"	0.018	0.0179	0.0159
Okopavanje strojno	"	0.50	0.50	0.53

Stroški plač po ha obdelovalne površine

Gozdni obrat	Površina ha	Stroški plač po ha		Uporaba ur po ha	
		1965	1966	1965	1966
Novo mesto	5.67.30	1.148.00	1.500.000	3.900	3.900
Straža	3.14.20	580.00	1.340.000	1.600	3.200
Podturn	6.92.00	760.00	840.000	2.900	2.600
Črmošnjice	2.20.00	750.00	1.360.000	2.400	3.400
Črnomelj	9.01.21	1.150.000	1.460.000	2.800	3.200
Trebnje	0.32.28	1.950.000	2.200.000	5.900	5.800
Povprečje GG	27.26.99	960.000	1.300.000	2.900	3.200

Oddaja sadik za pogozdovanje (v 000 kom):

Leto	Smreka	Gl.bor	Rd.bor	Mac.	Ost.igl.	ost.lis.	Skupaj	
							igl.	lis.
1965	622	160	19	32	35	14	868	14
1966	794	127	21	24	2	7	968	7

Zaloge nedovršene proizvodnje - stanje 31.12.1966(v 000 kom):

Leto	Smreka	Gl.bor	Rd.bor	Mac.	Ost.igl.	Ost.lis.	Skupaj	
							igl.	lis.
1965	3.389	390	48	21	-	7	3.848	7
1966	2.573	887	52	21	753	14	4.286	14

Setev je v glavnem uspela zelo dobro. Manjši izpad je bil le pri setvi gladkega bora zaradi slabe kaljivosti semena starejše proizvodnje. Oskrbeti si moramo zadostne količine lastnega semena za proizvodnjo sejank osnovnih vrst drevja (smreka, gladki bor), ker je nabava sejank za presajevanje zelo draga in predstavlja 25-30 % vrednosti proizvedene sadike za pogozdovanje. V ta namen smo pokrenili vse, da obrod smreke v letu 1966 izkoristimo v največji meri in si zagotovimo zaloge za 2-3 leta. Vsakoletni dobri obrod gladkega bora zadostuje tekočim potrebam lastne proizvodnje.

Pikiranje sejank je bilo izvršeno v spomladanski in poletni sezoni in sicer 70 % ročno, 30 % s strojem. Uspeh je zadovoljiv. V sezoni 1966 smo si pridobili dovolj izkušenj pri pikiranju s strojem, zato bomo v prihodnji sezoni skušali presajevati strojno na vseh površinah, kjer bodo podani terenski in vremenski pogoji, ki jih zahteva tovrstno delo. Ta ukrep se mora seveda odraziti v znižanju proizvodnih stroškov.

Iz tabelarnega pregleda doseganja povprečnih normativov za glavna dela je razvidno, da so realni. Za doseganje je potrebna pravilna razporeditev in način dela ter pravočasno izvajanje. Pravočasno in efektno ukrepati je mogoče le na podlagi stalne spremljave in opazovanja razvoja kultur. Primer: zamujenja pletev ali okopavanje iz objektivnih in subjektivnih razlogov zniža storilnost in zviša stroške kar v največ primerih ni upravičeno.

V letu 1966 je bila celotna obdelovalna površina drevesnic kultivirana, od tega manjši del prvič. Stroški plač po ha obdelovalne površine nihajo od 840.000 S din do 1.500.000 S din. Občutno, v pozitivnem smislu, izstopa GO Podturn. Za tako razliko v stroških je treba upoštevati momente, ki so vplivali na znižanje proizvodnih stroškov.

1. Drevesnica se nahaja v neposredni bližini gozdnega obrata v ravnini v enem kompleksu.
2. Uporaba pikirnega stroja v preizkušnji,
3. Smotrna razporeditev delovne sile in strokovni nadzor,
4. Koriščenje dninarjev,
5. Sodelovanje z obratom - referentom za gojenje, zaradi kombinacije zaposlevanja ženske delovne sile,
6. Pravočasno izvrševanje vzdrževalnih del (pletev, okopavanje).
7. Smotrno in pravočasno koriščenje motornih okopalnikov - 475 ur.
8. Upoštevanje navodil in priporočil drevesničarske službe in referenta za gojitev pri GO.

Zaradi nastopajočih momentov pod točko 1 in 2 je GO Podturn v prioritetnem položaju, kar delno opravičuje razliko. Večji del znižanja je pripisovati prizadevanju drevesničarja. Smatram, da bi tudi ostali obrati lahko ob upoštevanju vsaj nekaterih momentov občutno znižali proizvodne stroške.

Proizvodnja sadik, sposobnih za pogoždovanje v letu 1966 je znašala 1.185.000 kom. Od tega je bilo porabljeno v sezoni 1966 975.000, razlika 210.000 bo pa pogoždena spomladi 1967.

Zaloge sadik nedovršene proizvodnje so v tem letu porastle na račun sejank iglavcev. Razmerje med sejankami in presajenkami z ozirom na leto 1965 je ugodnejše v korist presajenk in delno sejank črnega bora, ki se v glavnem pogoždujejo kot 2-letne sejanke. Predvidena proizvodnja sadnega materiala v letu 1967 bo znašala 1.600.000 - 1.800.000 kvalitetnih sadik.

Kar zadeva zdravstveno stanje in kvaliteto sadik pripominjamo, da sta bila izvršena dva zdravstvena pregleda gozdnih drevesnic po republiškem pregledniku za varstvo rastlin. Ugotovljeno ni bilo nikakih pomembnih poškodb ali napadov poglivičnih bolezni. Kvaliteta sadik je bila zadovoljiva, saj je napadlo pri smreki ca 80 % prvovrstnih sadik.

Pri nadaljnem delu bi bilo potrebno izkoristiti vse delovne izkušnje prejšnjih let, odpraviti pomanjkljivosti in koristiti sodobne pridobitve prilagojene našim možnostim. Le s tem načinom dela bomo kos nalogam, ki se od nas zahtevajo.

III. GOJENJE IN VARSTVO GOZDOV

Ob zaključku tretjega leta poslovanja in obstoja Gozdnega gospodarstva Novo mesto lahko ugotovimo, da je realizacija gozdnogojitvenih del v poslovnem letu 1966 dosegla rekorden obseg zlasti v pogledu obnove gozdov in osnovanja novih površin. S primerjavo doseženih rezultatov že tri leta ugotavljamo, da se biološka vlaganja iz leta v leto povečujejo, ko pa primerjamo leta 1966 s predhodnim obdobjem, je ta skok še neprimerno večji, kot je bil ob primerjavi vlaganj v preteklih letih.

Že večkrat je bilo poudarjeno, da podjetje samo, vsled protislovja med ustvarjenimi sredstvi v gozdovih in potrebe po vlaganjih, ne zmore tako velikih naporov, pa čeprav so potrebe po vlaganjih strokovno utemeljene. Če pogledamo dosežene rezultate v letu 1966, lahko trdimo, da bi bil tak obseg del potreben še vrsto let, če bi hoteli doseči tisto, kar nakazujejo že izdelani ureditveni elaborati in perspektivni programi. Negativna bilanca gozdnogojitvenih del, ki jo za marsikatero gospodarsko enoto dobimo, če primerjamo v ureditvenem elaboratu predpisani obseg del z realizacijo, je brez dvoma posledica pomanjkanja oziroma prelivanja sredstev, ustvarjenih v gozdarstvu v preteklih letih. To pomeni, da bi morali sedaj v kratkem času nadoknaditi vse tisto, kar je bilo pred leti, zaradi drugačne politike v gozdarstvu zamujeno. Tega pa podjetje, predvsem zaradi že omenjenih protislovij in obsežnih degradiranih površin, ki so predvidene za premeno, samo z lastnimi sredstvi nikakor ne bo zmoglo. Ta trditev je podkrepljena tudi z dejstvom, da bi moralo podjetje v okviru lastnih zmogljivosti poiskati pravilno sorazmerje med biološkimi in drugimi vlaganji (tehnična opremljenost, ceste), za katera je znano, da so za pocenitev stroškov proizvodnje neobhodno potrebna.

Vsi ti momenti zelo zgovorno pričajo, da bi moralo podjetje za tako obsežne naloge na področju obnove gozdov dobiti pomoč v obliki kreditov. Tako pomoč smo v letih 1964 in 1965 dobili. Obljubljeno smo imeli in trdno smo nanjo računali tudi v letu 1966, toda na žalost je ostalo samo pri obljubah. Postavljeni plan smo kljub temu realizirali, s tem dokazali, da je realizacija tehnično in kadrovsko izvedljiva, porabili pa smo pri tem več sredstev, kakor pa smo jih z biološko amortizacijo ustvarili. Z drugimi besedami to pomeni, da bo potrebno v letu 1966 izvršena dela pokrivati s sredstvi, ki se bodo ustvarila z biološko amortizacijo v letu 1967, kar bo imelo za posledico občutno zmanjšanje plana obnove in osnavljanja intenzivnih nasadov v letu 1967. Tako je plan obnove gozdov za leto 1967 izdelan v dveh variantah, od katerih prva bazira na lastnih sredstvih, druga pa je odvisna od sredstev, ki bi jih dobili v obliki kreditov iz sklada prostovoljnega združevanja sredstev za biološka vlaganja. Ta sredstva, o katerih se že dolgo govori, bi prispevalo gozdarstvo, lesna in papirna industrija. Torej gre za prelivanje sredstev iz bogatejših v revnejša območja, za kar je naše podjetje zelo zainteresirano.

V poročilu sta v tabelarni obliki prikazani količinska in finančna realizacija plana ob primerjavi z doseženo realizacijo v predhodnem poslovnem letu, v tekstnem delu pa je nakazana problematika, ki se je pojavila pri posameznih vrstah del.

1. Semenarstvo

Zaradi razmeroma dobrega obroda semena je bilo nabranih 8.360 kg storžev (1.463 kg zelenega bora in 6.897 kg smrekovih storžev), čeprav je bilo planirano nabrati samo 1.000 kg storžev. Ta precejšen presežek plana je povsem upravičen zaradi izrednega obroda, po drugi strani pa tudi zaradi visoke cene dvoletnih sejank, ki jih moramo zaradi pomanjkanja lastnih drago plačevati pri dobaviteljih. (Cena dvoletne smrekove sejanke je 12 - 15 S din). Brez dvoma ima doma nabrano seme tudi to prednost, da je poznana njegova provenienca, ki je bolj prikladna za vzgojo sadik kot pa sejanke iz drugih semenarskih okolišev Slovenije.

Storže zelenega bora so nabrali na GO Novo mesto, smrekove storže pa na GO Podturn in GO Črmošnjice. Delno so bili storži nabrani v semenskih sestojih, delno pa v sestojih poleg njih, vendar iz lepših dreves. Manipulacijo s stroži opravlja GO Podturn, ki ima za to primerné prostore za sušenje v destilarni.

V tem letu so bili pregledani vsi semenski sestoji, ki so na terenu vidno označeni. Za nekatere od njih (po številu 6) je bil zaradi pojave bolezenskih znakov (rdeča gniloba) in zaradi bujnega pomlajevanja izdelan predlog za posek in črtanje iz registra semenskih sestojev, katerega predlog je bil izdelan za področje cele Jugoslavije. Za vsak poseg v semenski sestoj je potreben namreč pristanek gozdarskega inštituta.

Za potrebe semenarstva je bila pri vasi Preloka (GO Črnomelj) osnovana semenska plantaža zelene duglazije na površini 2 ha. Cepljenke za plantažo je vzgojilo podjetje "Semesadike" Mengeš in nam jih odstopilo brezplačno s tem, da smo se obvezali prodati jim vse viške semena, kadar bo pač pridelano. Seme za vzgojo štiriletnih podlog je bilo nabavljeno v ZDA, država Washington, cepiči pa so bili nabrani iz plus dreves zelene duglazije v Sloveniji. Seme, ki bo na tej plantaži pridobljeno čez nekaj let, bo imelo oznako selekcionirano seme.

Pod strokovnim vodstvom gozdarskega instituta (razpored klanov) je bilo na razdalji 5 x 5 m zasajenih 831 kom cepljenk zelene duglazije. Tako se je že obstoječi semenski plantaži korzikanskega črnega bora, ki je bila l. 1964 osnovana na površini 1 ha pri Lokvah (GO Črnomelj), pridružila še semenska plantaža zelene duglazije.

2. OSNOVNO POGOZDOVANJE IN SPOPOLNJEVANJE

Količinska realizacija plana izražena v hektarih je naslednja:

Osnovno pogozdovanje s spopolnjevanjem - ha

Gozdni obrat	SLP			Zasebni			Oba sekt.sk.					
	Plan	Real.	% Real.	Plan	Real.	% Real.	1965			1965		
N.mesto	42	47	112	52	8	10	125	8	50	57	114	60
Straža	25	23	92	21	14	11	78	12	39	34	87	33
Podturn	24	19	79	21	4	5	125	4	28	24	86	25
Črmoš.	12	15	125	11	20	20	100	8	32	35	109	19
Črnomelj	13	12	92	4	29	22	76	14	42	34	81	18
Metlika	-	-	-	-	30	35	117	9	30	35	117	9
Trebnje	4	7	175	3	13	27	208	8	17	34	200	11
GG Skupaj:	120	123	102	112	118	130	110	63	238	253	106	175

Iz pregleda je razvidno, da je celotni plan presežen za 6 % in da je bilo zasajenih 78 ha več kot v letu 1965. Od navedene količine je bilo 10 ha spopolnjevanja, kar predstavlja samo okrog 6 % v glavnem površin zasajenih v letu 1965. Vse to je v mejah normalnega izpada sadik pri pogozdovanju.

V spomladanski sezoni je bilo zasajenih 88 ha ali 35 % celotne realizacije, kar je bilo z ozirom na visok letni plan zelo ugodno. Sploh je bila spomladanska sezona za pogozdovanje zelo primerna, saj je sneg hitro skopnel, kar je omogočilo pričetek del že ob koncu februarja. Razmeroma deževna pomlad je imela blagodejen vpliv na posajene sadike, saj praktično ni bilo opaziti nobenega izpada. Z jesenskim pogozdovanjem se je pričelo že zelo zgodaj (ob koncu septembra). Taka naglica je bila potrebna zaradi visokega plana, je pa bila na mestu, saj je prvi sneg padel že 12. novembra. Ta prvi sneg je v nižinskem delu res kmalu izginil, v višjih predelih pa je obležal in tako preprečil pogozditev okrog 8.000 komadov sadik, ki so bile za pogozdovanje že pripravljene na terenu (GO Podturn

in GO Straža). Zahvaljujoč pravočasni pripravi tal in dobri organizaciji dela je bil plan tako izpolnjen in celo presežen.

Ker predstavlja priprava tal precej močno postavko v porabi sredstev, je prav, da si ogledamo tudi količinsko realizacijo le-te, ki je v hektarih izražena naslednja:

Priprava tal za osnovno pogozdovanje - ha

GO	SLP				Zasebni				Oba sekt. skupaj			
	Plan	Real.	%	Real.	Plan	Real.	%	Real.	Plan	Real.	%	Real.
				1965				1965				1965
Novo m.	34	38	112	59	8	16	200	7	42	54	128	66
Straža	25	27	108	19	14	13	93	12	39	40	103	31
Podturn	23	17	74	20	4	4	100	4	27	21	77	24
Črmoš.	10	13	130	7	7	8	114	4	17	21	123	11
Črnom.	13	10	77	7	29	18	62	-	42	28	67	7
Metlika	-	-	-	-	30	20	67	2	30	20	67	2
Trebnje	4	7	175	5	11	26	236	6	15	33	220	11
GG SKUP.	109	112	103	117	103	105	102	35	212	217	102	152

Iz pregleda je razvidno, da je bilo treba izvršiti pripravo tal na 82 % pogozdene površine. Storitnost in organizacija dela sta bila pri tej vrsti del precej slabi, o čemer bo govora pozneje. Prav bi bilo, da bi obrati izvršili pripravo samo na tolikšni površini, katero bodo neposredno potem pogozdili. V kolikor to vremenske razmere ne dopuščajo je treba stremeti, da se površina zasadi takoj spomladi, ker bi bilo sicer potrebno pripravo tal izvršiti ponovno (GO Novo mesto in Straža v zasebnem sektorju).

Kvaliteta opravljenih del je zadovoljiva, le tu pa tam je bilo opaziti, da so delavci kopali premajhne jamice (GO Podturn). Vse to ponovno opozarja na potrebo nenehne kontrole pri tako delikatnem delu kot je pogozdovanje. Več pozornosti bi bilo treba posvetiti tudi transportu sadik in njegovi manipulaciji pri samem pogozdovanju. Malomarnost pri tej fazi ima za uspeh pogozdovanja lahko dalekosežne posledice, kajti koreninski sistem sadik je zelo občutljiv na izsušitev.

3. Osnovanje intenzivnih nasadov

Se večji skok kot pri osnovnem pogozdovanju je bil narejen pri osnavljanju intenzivnih nasadov. Realizacijo, izraženo v hektarih predstavlja naslednja tabela:

Osnovanje intenzivnih nasadov - ha

GO	SLP				Zasebni			Oba sekt. skupaj				
	Plan	Real.	%	Real.	Plan	Real.	%	Plan	Real.	%	Real.	
				1965				1965				1965
Novo m.	2	18	900	-	40	25	62	37	42	43	102	37
Straža	-	6	-	1	6	6	100	10	6	12	200	11
Podturn	10	15	150	-	3	4	133	-	13	19	146	-
Črmoš.	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	10
Črnomelj	52	62	119	40	132	134	101	53	184	196	106	93
Metlika	-	-	-	-	20	20	100	32	20	20	100	32
Trebnje	23	23	100	-	28	17	61	31	51	40	78	31
GG SKUP.	87	124	142	51	229	206	90	163	316	330	104	214

Plan je v okviru celega podjetja presežen za 4 %, letna realizacija pa je za 116 ha večja kot v letu 1965. V realizaciji plana je prišlo na nekaterih obratih do premikov med sektorji lastništva in sicer v korist družbenega sektorja. Ti premiki so nastali zaradi težav pri reševanju lastninskega vprašanja, so pa popolnoma na mestu, kajti kljub navedenim premikom so se še vedno prelivala sredstva iz družbenega v zasebni sektor.

V spomladanski sezoni je bilo osnovanih 92 ha ali 27 % letne realizacije. Kar zadeva prirodnih pogojev, so bili le-ti tisti, kot je bilo to že omenjeno pri osnovnem pogozdovanju. V pogledu organizacije dela velja posebna pohvala GO Črnomelj, ki je uspel pravočasno, t.j. še pred nastopom zime, realizirati tako obsežen plan. Tudi kvaliteta dela na tem obratu, posebno v pogledu kopanja primerno velikih jam, ki se zahtevajo za intenzivne nasade, je bila na višini.

Z osnovanjem 330 ha novih intenzivnih nasadov se je njihova skupna, doslej osnovana površina povečala od 987 na 1317 ha. Od te površine je bilo v letu 1964 osnovanih 157 ha v letu 1965 - 214 ha, v letu 1966 pa 330 ha. Skupno torej v treh letih 701 ha, kar je brez dvoma lepo spričevalo za velike napore v osvajanju novih površin in za povečanje surovinske baze deficitnih iglavcev na našem območju.

Precej objektov je bilo l. 1966 začeto na novo (Vrh, Brezova Reber, Občice, Dragošice, Preloka, Vinica itd). Večina pa je bilo nadaljevanih. Z osnovanjem intenzivnih nasadov so se ukvarjali vsi gozdni obrati, razen GO Črmošnjice. Objekti so bili precej raztreseni, kar je poleg pravočasnih pripravljanih del (priprava tal in kopanje jan na GO Črnomelj) omogočilo racionalnejšo zaposlitev delovne sile.

Količinski prikaz priprave tal za intenzivne nasade je naslednji

Priprava tal za intenzivne nasade - ha

GO	SLP			Zasebni			Oba sekt. skupaj					
	Plan	Real.	% Real.	Plan	Real.	% Real.	Plan	Real.	% Real.			
			1965			1965				1965		
Novo m.	1	24	2400	10	41	23	56	10	42	47	112	20
Straža	-	2	-	1	6	6	100	10	6	8	133	11
Podturn	10	15	150	10	3	4	133	-	13	19	146	-
Črmoš.	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	10
Črnomelj	37	49	132	20	94	81	86	55	131	130	99	75
Metlika	-	-	-	-	20	8	40	10	20	8	40	10
Trebnje	-	23	-	7	37	17	46	24	37	40	108	31
GG SKUP.	48	113	235	48	201	139	69	100	249	252	101	157

Pripravo tal je bilo potrebno izvršiti na 76 % zasajene površine, kar je nekoliko manj kot pri osnovnem pogozdovanju. Ista problematika, kot pri pripravi tal za osnovno pogozdovanje, se je pojavila tudi tukaj, poleg tega pa je bila morda tu pa tam izvršena preveč "frontalno". Pri osnovanju nasadov, bi bilo treba namreč bolj paziti na prirodna jedra, jih s primernimi negovalnimi ukrepi vključiti v bodoči sestoj in tako izkoristiti prirodni potencial (indirektna premana).

Na splošno je priprava tal zelo draga in treba bo poiskati racionalnejši način njene izvedbe. Morda se bo obneslo kemično tretiranje, s katerim so napravili poizkus na GO Novo mesto. Na nasadu Koroške gmajne so namreč gost jelšev panjevec dvakrat škropili s preparatom "Tornona 80 %". Trenuten uspeh je bil zadovoljiv, saj so se listje in mladi odganjki kmalu posušili. V kolikor se bo delovanje preparata pozitivno odrazilo tudi v prihodnjem letu, bi kazalo s tako prakso nadaljevati.

Pri osnovanju nasadov je treba omeniti poskusne ploskve, ki bodo služile za proučevanje medsebojnega vpliva iglavcev in listavcev (alelopatija). Osnovane so bile tri enake ploskve in sicer v Marindolu (GO Črnomelj), Dobravi (GO Podturn) in Koritniški gmajni (GO Trebnje). Vsaka ploskev je velika 1 ha, razdalja med sadikami znaša 2 m (trikotna vezava), uporabljene pa so bile sadike smreke, zelenega bora, zelene duglazije, macesna in črne jelše in sicer tako, da je vsaka od štirih vrst iglavcev kombinirana s črno jelšo. Gozdarski inštitut je za vsako ploskev izdelal pedološko analizo na podlagi katere bo mogoče dognojevati sadike s tistimi gnojili, ki jih zemlji primanjkuje. Z natančnimi merjenji bo na navedenih ploskvah možno spremljati vse elemente, ki bodo koristili pri praktičnem izvajanju del.

Na gozdnih obratih Podturn (nasad Občice), Straža (nasad Podlisec) in Črnomelj (Planina) je bil izvršen poskus plantazne sadnje domačega oreha. Razdalja pri saditvi je znašala 5 x 5 m startno gnojenje pa je bilo izvršeno z večjo dozo hlevskega gnoja. S sajenjem domačega oreha bi morali nadaljevati tudi v bodoče, saj je primernih površin dovolj na razpolago.

Večje objekte intenzivnih nasadov si je ogledalo več strokovnih ekskurzij: italijanski gozdarski strokovnjaki z inštituta za iglavce v Torinu, občinski gozdarski inšpektorji iz cele Slovenije, predstavniki GG Fazarje in GG Celje ter skupina republiških poslancev. Vsi so se o izvršenem delu pohvalno izražali, delili pa so z nami mnenje, da bi morala k tako obsežno zastavljenemu programu priskočiti na pomoč širša družbena skupnost.

Za namene raziskovalnega dela na fertilizaciji smo v letu 1966 dobili dotacijo iz zveznega proračuna (Jugoslovanski poljoprivredno-šumarski centar) v višini 2.820.00 N din. Sredstva so bila uporabljena za dognojevanje na nasadu Lokve in za pedološke analize na poskusni ploskvi v Marindolu.

4. Poraba sadik za osnovno pogozdovanje in intenzivne nasade

V tabelah 1 in 3 je ločeno prikazana količinska realizacija pogozdovanja in osnovanja intenzivnih nasadov. Zaradi celovitosti osnovanja novih površin in večje preglednosti prikazuje naslednja tabela skupno pogozdovanje.

Skupaj pogozdovanje - ha

Gozdni obrat	SLP			Zasebni			Oba sekt. skupaj					
	Plan	Real.	% Real. 1965	Plan	Real.	% Real. 1965	Plan	Real.	% Real. 1965			
Novo m.	44	65	148	52	48	35	73	45	92	100	108	97
Straža	25	29	116	22	20	17	85	22	45	46	102	44
Podturn	34	34	100	21	7	9	128	4	41	43	105	25
Črmoš.	12	15	125	21	20	20	100	8	32	35	109	29
Črnomelj	65	74	114	44	161	156	97	67	226	230	102	111
Metlika	-	-	-	-	50	55	110	41	50	55	110	41
Trebnje	27	30	111	3	41	44	107	39	68	74	109	42
GG SKUP.	207	247	119	163	347	336	97	226	554	583	105	42

Torej je bil plan v družbenem sektorju presežen za 19 %, v zasebnem dosežen s 97 %, v obeh sektorjih skupaj pa je bil presežen za 5 %. V primerjavi z letom 1965 je letna realizacija za 194 ha večja, indeks pa je 144.

Za pogozdovanje in intenzivne nasade⁸⁰ posamezni gozdni obrati porabili naslednje število sadik:

Poraba sadik in povprečna gostote sajenja (oba sekt. skupaj)

Gozdni obrat	Poraba sadik v kom za				%	Povprečna gostota sadik po ha	
	osn. pog.	inten. z.	Skupaj	št. sad.		osn. pog.	int. nas.
Novo m.	215.618	153.130	386.748	19,2	3.783	3.561	
Straža	130.071	38.275	168.346	8,8	3.894	3.299	
Podturn	107.982	45.194	153.176	8,0	4.481	2.404	
Črmošnj.	162.642	-	162.642	8,6	4.556	-	
Črnomelj	126.061	492.200	618.261	32,3	3.729	2.511	
Metlika	147.600	49.555	197.155	10,2	4.217	2.503	
Trebnje	128.259	117.848	246.107	12,9	3.772	2.946	
GG skup.	1018.233	806.202	1914.435	100	4.024	2.716	
V 1.1965	745.400	586.800	1332.200	-	4.257	2.549	

Struktura porabljenih sadik po drevesnih vrstah za celo podjetje je naslednja:

Drevesna vrsta	1 1966		1 1965	
	komadov	%	komadov	%
Smreka	1.383.557	72.2	971.800	73.0
Zeleni bor	130.704	7.1	160.500	12.0
Rdeči bor	36.750	1.8	19.300	1.5
Črni bor	82.623	4.3	-	-
Macesen	92.522	4.7	32.100	2.4
Jelka	136.668	7.2	99.700	7,5
Zelena duglazija	1.703	0.1	33.900	2,5
Rdeči hrast	27.150	1.4	10.100	0,8
Jesen	5.411	0.3	4.300	0,3
Črna jelša	15.477	0.8		
Domači oreh	521			
Pacipresa	1.230	0.1		
Topol	119			
Kavkaška jelka			500	
GG SKUPAJ:	1.914.435	100	1.332.200	100

Od skupnega števila porabljenih sadik je bilo nabavljenih drugod 815.211 kom ali 42.7 % ("Semesadike" Mengeš, GG Slovenj Gradec, KGP Brežice, GG Celje), 136.668 kom jelke (7,2%) je bilo nabrano v naravnem podmladku, preostanek 962.556 kom ali 50 % pa je bilo pridelanih v lastnih drevesnicah. V spomladanski sezoni je bilo porabljenih 639.524 kom sadik, kar predstavlja 33 %.

Struktura sadik po drev snih vrstah se v primerjavi z letom 1965 ni bistveno spremenila. Smreka je še vedno zastopana z največjim procentom, znatno je povečana udeležba črnega bora, macesna in črne jelše, zmanjšal pa se je procent zelenega bora. Največ jelke je zopet posadil GO Metlika in GO Novo mesto. Letošnji uspeh pogozdovanja z jelko je v mnogočem boljši, kot je bil v lanskem letu. Skoraj vsa jelka je bila posajena v spomladanski sezoni.

Med nabavljenimi in doma pridelanimi sadikami je v pogledu kvalitete očitna razlika. Medtem, ko so bile nabavljene sadike, vsled gostega presajevanja in forsiranja z umetnimi gnojili, šibaste s slabo razvitim koreninskim sistemom, so bile domače izredno lepe z lepo razvitimi krošnjami in koreninskim sistemom. Poleg slabše kvalitete in povečanih cen v jesenski sezoni so pri nabavljenih sadikah nastali še dodatni stroški zaradi prevozov na dolgih relacijah

(Maribor, Murska Sobota, Muta). Ker je bil procent sadik I. klase (nad 40 cm) primernih za intenzivne nasade v domačih drevesnicah izredno visok (dobrih 80 %), so marsikje uporabljali kvalitetnejše sadike tudi za osnovna pogozdovanja. Pri uporabi takih sadik pa je seveda računati z manjšim izpadom, zaradi česar je razmak pri sadnji lahko večji. Iz teh razlogov se je povprečna gostota sajenja pri osnovnem pogozdovanju v primerjavi z letom 1965 nekoliko zmanjšala, na drugi strani pa so morali nekateri obrati, ki lastnih sadik niso imeli na razpolago, saditi na intenzivnih nasadih gosteje. Razlike pri povprečni gostoti sadnje med posameznimi obrati so nastale zaradi jelke, pri kateri je gostota znatno večja (6.500 - 7.000 kom/ha). Dosežena povprečna gostota je z ozirom na kvaliteto sadik popolnoma upravičena, morda bi se pri intenzivnih nasadih lahko celo zmanjšala.

Analiza skupnega pogozdovanja po obratih.

Gozdni obrat	Razmerje v % med			Povprečno št. posaj. s. po ha gozdne površine		
	skupna gozd. površian	pogozdena površina	porabljenih št. sadik	SLP	ZAS	SK
Novo mesto	24.5	17.2	19.2	45	10	21
Straža	14.5	7.7	8.8	23	9	15
Podturn	8.1	7.4	8.0	25	24	25
Črmošnjice	11.7	6.1	8.6	11	29	19
Črnomelj	19.0	39.5	32.3	53	39	43
Metlika	3.9	9.4	10.2	-	73	67
Trebnje	18.3	12.7	12.9	127	12	18
GG SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	33	22	26

Iz tabele je razvidno, da med vsemi obrati najbolj odstopa GO Metlika, ki ima v okviru podjetja najmanjši procent površine gozdov, povprečno število posajenih sadik po hektaru pa največje. Navedeni podatki, ki so izračunani za oba sektorja lastništva, pokažejo, da je politika vlaganj v obnovo gozdov bila usmerjena tja, kjer so gozdovi najslabši. Kriterij same gozdne površine pri tem ne bi smel biti merodajen, kajti važnejša elementa sta lesna zaloga, oziroma starje gozdov. Če bi imeli že vse gozdove urejene, bi lahko primerjali tudi te elemente in potem bi verjetno obstoječa politika obnove dobila potrdilo za svojo pravilnost, zlasti še, če bi se v tako analizo zajelo daljše časovno obdobje.

V letu 1966 je bilo na vsak hektar gozdne površine (74.750 ha skupaj) povprečno posajenih 26 kom sadik. Če pri tem primerjamo porabo sadik v gozdarsko naprednejših državah Evrope, ki znaša od 20 do 60 sadik letno na hektar gozdne površine, vidimo, da smo uvrščeni nekje na spodnjem koncu razpona. Če po drugi strani primerjamo ostala gozdna gospodarstva v Sloveniji, bi brez dvoma, čeprav za to nimamo na razpolago potrebnih podatkov, lahko ugotovili, da smo v tem pogledu najboljše. Torej smo med dobrimi slabi, med slabimi pa najboljše. Če bi dobili dovolj finančnih sredstev, bi bili lahko v obeh primerih med najboljšimi.

5. Dognojevanje nasadov in okopavanje z dognojevanjem

Podobno kot prejšnja leta, je bila tudi v letu 1966 posvečena vsa skrb dognojevanju in okopavanju z dognojevanjem. Dognojevanje, t.j. samo trošenje gnojila okrog sadik, je bilo izvršeno takole:

Dognojevanje nasadov - ha

Gozdni obrat	SLP			ZAS			Oba sekt. skupaj					
	Plan	Real.	%	Real.	Plan	Real.	%	Real.	Plan	Real.	%	Real.
				1965			1965.				196	
Novo m.												
Straza	4	4	100	22	-	5	-	-	4	9	225	22
Podturn	16	25	156	25	5	4	80	-	21	29	138	25
Ormoš.	19	19	100	-	-	-	-	-	19	19	100	-
Črnomelj	30	95	316	37	48	41	87	-	78	136	174	37
Metlika	15	-	-	11	25	31	124	-	40	31	77	11
Trebnje	-	-	-	1	-	1	-	2	-	1	-	3
GG skup.	84	143	170	96	78	82	105	2	162	225	139	98

Dognojevani so bili tisti nasadi, ki so bili osnovani jeseni 1965. To dognojevanje je smatrati tako rekoč za startno gnojenje, le da je časovno nekoliko premaknjeno. Na nasadih pa, ki so bili osnovani pred leti je bilo izvršeno okopavanje z dognojevanjem. Količinska realizacija je prikazana v naslednji tabeli:

Okopavanje z dognojevanjem - ha

Gozdni obrat	SLP			Zasebni			Oba sekt.skupaj					
	Plan	Real.	% Real.	Plan	Real.	% Real.	Plan	Real.	% Real.	Real.		
			1965						1965		1965	
Novo mesto	4	8	200	51	25	25	100	24	29	33	114	75
Straža	10	11	110	9	7	5	71	-	17	16	94	9
Podturn	-	-	-	9	-	1	-	-	-	1	-	9
Črmošnjice	23	25	108	61	-	-	-	-	23	25	108	61
Črnomelj	-	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	25
Metlika	-	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	25
Trebnje	88	88	100	77	27	23	85	19	115	111	97	96
GG Skup.	125	132	105	257	59	54	92	43	184	186	101	300

Skupaj je bilo torej dognojenih 411 ha nasadov, kar pomeni nekoliko več kot v letu 1965. Dognojevanje je bilo izvršeno spomladi, takoj po skopnitvi snega, uporabljalo pa se je mešano gnojilo nitrofoskal (N:P:K = 4:14:11 in N:K:K = 4:9:11) in sicer doza 0.7 - 0.1 kg na sadiko. V glavnem so bili dognojevani intenzivni nasadi, v nekaterih primerih pa tudi klasični nasadi (močno zapleveljena površina ali slabša tla). Skupno je bilo porabljenih 105 ton umetnih gnojil.

Kvaliteta opravljenih del je na zadovoljivi višini. Posebno kvalitetno je bilo okopavanje z dognojevanjem izvršeno na GO Trebnje, kjer so rezultati dognojevanja iz prejšnjih let še posebno lepo vidni (izredni višinski prirastki, zdrava barva sadik). Na nasadu Podlisec in Sredgora je bilo na delu površine izvršeno startno gnojenje s hlevskim gnojem (doza 1-2 kg na sadiko). Vendar so stroški gnojenja s hlevskim gnojem razmeroma visoki (raznos gnoja in visoka nabavna cena) in je zato gnojenje z umetnimi gnojili mnogo bolj primerno.

Zaradi proučevanja doseženega efekta dognojevanja, bo potrebno še nadalje spremljati rezultate na postavljenih poskusnih ploskvah in tako številčno dokazati upravičenost te vrste vlaganj, ki so v gozdarsko naprednih državah po svetu dobila že izredno ohsežne dimenzije.

6. Obžetve nasado v

Količinska realizacija, izražena v hektarih je naslednja:

Gozdni obrat	SLP			ZAS			Oba sekt. skupaj					
	Plan	Real.	% Real.	Plan	Real.	% Real.	Plan	Real.	% Real.			
	1965			1965			1965					
Novo m.	231	212	92	196	168	102	61	135	399	314	78	331
Straža	94	85	90	109	49	47	96	29	143	132	92	138
Podturn	21	25	119	20	28	17	61	20	49	42	86	40
Črmoš.	58	61	105	72	8	8	100	5	66	69	104	77
Črnomelj	84	141	178	285	192	83	43	132	276	224	81	417
Metlika	17	18	106	21	80	62	77	26	97	80	82	47
Trebnje	89	78	88	74	47	48	102	26	136	126	93	100
GG Skup.	594	620	104	777	572	367	64	373	1166	987	85	1150

Količinski plan je dosežen s 85 %, kar pomeni, da je kljub povečanju novih površin v letu 1965 realizacija manjša kot v predhodnem letu. Pohvalna je ugotovitev, da so bile obžetve izvršene res samo tam, kjer je bilo to najbolj potrebno. Nekateri obrati (GO Novo mesto), so na nekaterih površinah namesto planiranih dveh, izvršili le eno obžetje in tako precej prihranili, ne da bi bil zaradi tega nasad ogrožen. Kot zelo primerno orodje za obžetje na površinah z robido, robinijo in drugim bujnim plevelom so se pokazali nasajeni spični vejniki in ojačani srpi.

7. Čiščenje kultur

Količinska realizacija v hektarih je naslednja:

Gozdni obrat	SLP			ZAS			Oba sekt. skupaj					
	Plan	Real.	% Real.	Plan	Real.	% Real.	Plan	Real.	% Real.			
	1965			1965			1965					
N.m.	80	91	114	126	63	74	117	82	143	165	115	208
Straža	120	109	91	178	31	41	132	28	151	150	99	206
Podturn	30	30	100	52	12	12	100	28	42	42	100	80
Črmoš.	90	90	100	120	16	16	100	26	106	106	100	147
Metlika	25	10	40	6	39	24	61	8	64	34	63	14
Trebnje	45	51	113	46	191	196	102	218	236	247	105	264
GG Sk.	461	471	102	726	500	443	89	535	961	914	95	1261

Plan v obeh sektorjih je dosežen s 95 %, realizacija pa je kar za 347 ha manjša kot v letu 1965. Vzroke za tako zmanjšanje je iskati po eni strani v manjši potrebi po čiščenju, predvsem v zasebnem sektorju (v nekaj letih je bilo očiščeni-
nih že precej površin), po drugi strani pa so nekateri obrati zaradi količinskega presežka pri drugih delih, zmanjšali čiščenje z namenom, da ne bi prekoračili postavljenega finančnega plana.

Kvaliteta opravljenih del se je v marsičem popravila, tako da večjih strokovnih napak, kakršne je bilo zaslediti v prejšnjih letih, ni bilo. Na gozdnih obratih Črnomelj, Podturn in Straža so bili z revirnimi gozdarji organizirani enodnevni praktični seminarji za čiščenje. Taka oblika dela, bi bila primerna tudi v bodoče.

8. Redčenje

V hektarih izražena količinska realizacija je naslednja:

Gozdni obrat	SLP				ZASEBNI				Oba sekt. skupaj			
	Plan	Real.	%	Real.	Plan	Real.	%	Real.	Plan	Real.	%	Real.
				1965					1965			1965
Novo m.	86	85	98	68	-	-	-	-	86	85	98	68
Straža	58	71	122	64	2	3	150	-	60	74	123	64
Podturn	31	14	45	26	-	-	-	-	31	14	45	26
Črnomelj	30	19	63	36	-	-	-	-	30	19	63	36
Trebnje	12	21	175	10	104	50	48	45	116	71	61	55
GG SKup.	217	210	99	204	106	53	50	45	323	263	81	249

Tudi pri tej vrsti gojitvenih del beležimo rahel porast v primerjavi z letom 1965. Plan v družbenem sektorju je skoraj dosežen, v zasebnem pa pri GO Trebnje dosežen le z 48 %. Ta nizka realizacija v zasebnem sektorju je bila pogojena z okvirom finančnega plana, pri čemer je bilo redčenje zmanjšano na račun presežkov pri drugih vrstah del.

Kvaliteta redčenja je zlasti na GO Straža zelo dobra (G.e. Brezova reber, odd. 27), pri drugih obratih pa je v nekaterih primerih opaziti nekoliko preveliko previdnost (puščanje košev in podobno). V bukovem drogovnjaku gospodarske enote Sv. Peter (odd. 31) je bilo izvršeno selektivno redčenje z izbiro elitnih dreves. Pri tem delu so sodelovali vsi revirni gozdarji GO Straža. Tak način dela bo potrebno prenesti tudi na druge obrate in tako posvetiti več pozornosti strokovnemu delu pri redčenju. Nepravilno je n.pr. da delavec sam odkazuje in podira drevje.

V zvezi z redčenjem je treba omeniti tudi obžagovanje vej iglavcev, ki je bilo izvršeno na GO Straža, kot prvi poskus te vrste gojitvenega ukrepa. Obžagovala so se samo elitna drevesa, istočasno pa se je izvršilo tudi redčenje. Primer-
nih sestojev za obžagovanje vej iglavcev je še dovolj in ka-
zalo bi prvi poskus razširiti še na druge obrate.

9. Reševanje iglavcev

Količinska realizacija je naslednja:

Gozdni obrat	SLP			ZASEBNI			Oba sekt. skupaj					
	Plan	Real.	%	Real.	Plan	real.	%	Real.	Plan	real.	%	real.
				1965				1965				1965
Novo m.		1			9	2	22	18	9	3	32	18
Straža	21	26	124	2	10	16	160	17	31	42	135	19
Podturn	10	9	90	5	30	28	93	23	40	37	92	28
Črnomelj		7				8				15		
Trebnje	3			8	9	7	77	8	12	7	58	16
GG SK.	34	43	126	15	58	61	105	66	92	104	113	81

Plan obeh sektorjev je presežen za 13 %. Podobno kot z redčen-
jem, se tudi z reševanjem iglavcev nista ukvarjala gozdna
obrata Črmošnjice in Metlika. Slednji sicer res nima primer-
nih površin za to delo, toda na področju GO Črmošnjice bi jih
lahko našli na pretek. Lepe rezultate in kvalitetno izvršitev
del je dosegel GO Podturn.

10. Varstvo gozdov

K varstvu gozdov so šteta naslednja dela: polaganje in izde-
lava lovnih dreves, posek in izdelava slučajnih pripadkov,
kleščenje stoječega drevja, čiščenje protipožarnih pasov in
ostala varstvena dela (zaščita sadik, izdelava ograj, opo-
zornilne table itd.). Ker gre pri večini del za nadstroške, bo
slika najpopolnejša, če so prikazana za varstvo porabljena
sredstva. Le-ta so bila naslednja:

Varstvo gozdov N din

Gozdni obrat	Družbeni sektor	Zasebni sektor	Oba sektorja skupaj	V letu 1965 skupaj Ndin
Novo mesto	11.115,42	12.746,85	23.862,27	21.762,23
Straža	29.375,87	1.385,30	30.761,17	22.629,38
Fodturn	26.579,80	1.939,80	28.519,60	18.969,04
Črmošnjice	6.386,64	1.208,14	7.594,78	11.518,18
Črnomelj	5.206,64	2.375,66	7.582,30	17.035,77
Metlika	3.865,60	-	3.865,60	3.295,63
Trebnje	6.422,69	12.502,53	17.925,22	12.540,74
GG SKUPAJ:	88.952,66	31.158,28	120.110,94	107.750,47

Tudi v pogledu porabe sredstev za varstvo gozdov je bil dosežen porast. V družbenem sektorju je bilo največ sredstev porabljenih za posek in izdelavo slučajnih pripadkov ter ostala varstvena dela (zaščita sadik pred divjadjo), v zasebnem sektorju pa za čiščenje protipožarnih pasov ob železniških progah. Porabljena sredstva za varstvo v zasebnem sektorju so navidezno majhna in sicer zato, ker so slučajne pripadke (sušice, lubadarke, vetroolomi, snegolomi) lastniki gozdov izdelovali sami.

V noči od 13. na 14. september je bil močnejši vetrolom, ki je na področju GO Trebnje (k.o. Ponikve, Lukovek, Knežja vas, Štefan, Sela-Šumberk, Dobrnič in Vrhtrebnje) in GO Straža (k.o. Reber in Gornji križ) povzročil večjo škodo, saj je podrl 626 m³ iglavcev in 563 m³ listavcev. Na ostalem področju je veter podrl le posamezna drevesa.

Snegolomi niso povzročili večjih škod, le na nekaterih nasadih je zgodnji mokri sneg povzročil nekaj škode na starejših macesnovih kulturah. Nekatero večje macesnove sadike je pozni spomladanski sneg tudi prevrnil, tako, da jih je bilo treba popravljati in podpirati. Večjih žarišč lubadarja ni bilo. Napadena so bila le posamezna drevesa ali skupine smrek. V družbenem sektorju je bilo položenih 122 m³, v zasebnem pa 177 m³ lovni in kontrolnih dreves.

Precej škode je na nasadih povzročila divjad z drgnenjem in objedanjem, predvsem na zelenem boru in macesnu. Kljub opozorilnim tablām o prepovedi paše je živina napravila precej škode na nasadu Koroška gmajna in na hribu Cerovec (uničenih

je bilo okrog 2.000 kom sadik črnega bora). Na nasadih v Beli krajini je bila napravljena škoda na sadikah ob priliki izvoza praproti za steljo (nasadi Mlake, Lokve, Dobrave). Najučinkovitejši ukrep proti povzročiteljem take škode bi bilo dosledno prijavljanje sodnikom za prekrške.

Gozdnih požarov je bilo po številu 8, od tega 6 manjših na GO Metlika, po eden pa na GO Črnomelj in Straža. Vzroki za nastanek požarov so bili v enem primeru iskra lokomotive (GO Metlika), v 5 primerih požiganje trave na sosednjih košenicah (GO Metlika) in Straža), v dveh primerih pa je bil povzročitelj neznan (GO Metlika in GO Črnomelj). Pri požarih je bil v glavnem uničen naravni podmladek in nasadi, lesna masa pa je bila le malo prizadeta. Kljub temu znaša po oceni skupna škoda okrog 29.950,00 N din. Največ škode je povzročil požar na nasadu Bojanci, kjer je v noči od 7. na 8. april pogorelo 2,50 ha štiriletnega nasada smreke in zelenega bora. Zahvaljujoč pravočasni intervenciji gozdov in okoliških prebivalcev, so bili požari pravočasno lokalizirani in s tem preprečena večja škoda. Zaradi nenehne nevarnosti v spomladanskem sušnem obdobju so vsi nasadi pavšalno zavarovani pri DOZ-u. Letna premija znaša 16.417,73 N din.

Od ostalih rastlinskih škodljivcev, ki so se pojavili v večji ali manjši meri je omeniti še naslednje: smrekov gnezdni zavijač; (*Epiblema tedella*) v k.o. Škovec, macesnov molj (*Coleophora laricella*) v revirju Gorjanci, smrekova ušica (*Chermes abietis*) na vseh nasadih smreke in macesna, smrekova grizlica (*Nematus abietis*) v smrekovih srednjedobnih sestojih in nekateri drugi, ki pa niso povzročili večje škode.

Od rastlinskih bolezní je najbolj nevarna mehurna rja na zelenem boru (*Cronartium ribicola*), ki sicer še ni za enkrat povzročila občutnejše škode, obstoja pa velika verjetnost, da se bo razširila še na ostale nasade zelenega bora. Bolezen se je najmasovnejše pojavila v nasadih Selska gmajna, Cerovška gmajna, v okolici Čentrupert in Mokronoga na GO Trebnje, nekaj desetnih okuženih dreves pa je bilo najdenih tudi na nasadu Mlake (GO Črnomelj). Vsa okužena drevesa so bila izruvana in požgana, uničenih pa je bilo tudi nekaj grmov črnega ribeza. Najučinkovitejše bi bilo uničiti vse ribezove nasade in posamezne grmičke, za tak ukrep pa bi morala biti čimprej izdana uredba o rajonaciji črnega ribeza in zelenega bora v Sloveniji. Ta zakonski predpis se že dolgo pripravlja, na žalost pa še ni zagledal luč sveta.

Od ostalih rastlinskih bolezní so se pojavile še kostanjev rak (*Endothia parasitica*) v manjšem obsegu v kostanjevem koloseku (k.o. Golobinjek, GO Novo mesto) in osip borovih iglic (*Lophodermium pinastri*) v k.o. Maverlen in Bojanci (GO Črnomelj).

11. Porabljena sredstva

Že v uvodu je bila v grobih obrisih nakazana finančna problematika v zvezi z biološkimi vlaganji. Podrobnejša analiza bo problem še bolj osvetlila in v še večji meri pokazala kako velike napore je podjetje vložilo za izboljšanje stanja naših gozdov. Če k temu dodamo še dejstvo, da v letu 1966 nismo dobili nobenih kreditov, postane slika še bolj jasna.

Pregled porabljenih sredstev za biološka vlaganja po posameznih obratih je naslednji:

Porabljena sredstva-N din

Gozdni obrat	Finančna realizacija v letu 1966				Porabljeno v letu 1965 skupaj	Indeks 1966 1965
	SLP	ZAS	Skupaj	%		
Novo m.	422.626,62	243.290,04	665.916,66	18,0	602.651,50	110
Straža	262.243,93	117.064,34	379.308,27	10,3	340.245,80	111
Podturn	231.509,64	70.383,70	301.893,34	8,2	174.581,02	173
Črmošn.	139.633,44	85.159,14	224.792,58	6,1	223.319,70	101
Črnomelj	486.711,54	791.412,48	1278.124,52	34,6	769.878,10	166
Metlika	12.718,30	258.464,87	271.183,17	7,4	200.146,48	135
Trebnje	243.296,66	325.175,70	568.472,36	15,4	371.367,42	153
GG Skup.	1798.740,13	1890.950,77	3689.690,90	100	2682.190,02	138

Indeks porabljenih sredstev v primerjavi s predhodnim obdobjem znaša za celo podjetje 138, največji je pri GO Podturn, najmanjši pa pri GO Črmošnjice. Največ sredstev je procentualno porabil GO Črnomelj, najmanj pa GO Metlika. Vendar ti procenti sami po sebi ne povedo veliko. Treba je stvar gledati namreč kompleksno.

V primerjavi s planom je finančna realizacija naslednja:

Finančna realizacija - N din

Sektor lastništva	Plan	Realizacija	%
Družbeni	1.363.598,30	1.798.740,13	131,9
Zasebni	2.214.256,40	1.890.950,77	85,4
SKUPAJ:	3.577.854,70	3.689.690,90	103,1

Biološka amortizacija v družbenem sektorju je znašala 3.400 S din po prodanem m³ lesnih sortimentov, v zasebnem sektorju pa je bila dosežena 2.340 S din povprečno po odkupljenem m³ gozdnih sortimentov.

Na prvi pogled je finančna realizacija plana v družbenem in zasebnem sektorju nekoliko čudna. Vendar so ti premiki nastali iz več vzrokov. Za boljše razumevanje je potrebno osvetliti več momentov. Za zasebni sektor je bil planiran odkup 59.600 m³ gozdnih sortimentov. Na podlagi tega plana je bila planirana tudi biološka amortizacija v zasebnem sektorju, ki naj bi znašala 157 milj. S din. Prav tako je bila finančna realizacija bioloških vlaganj v zasebnem sektorju planirana v višini 221 milj. S din. Ker smo za osnovanje intenzivnih nasadov (v glavnem zasebni sektor) dobili v letu 1964 25. milj. S din kreditov in 44 S din v letu 1965, smo računali, da bomo tudi v letu 1966 dobili toliko kreditov, da bo pokrita razlika med planirano realizacijo gojitvenih del in zbranimi sredstvi biološke amortizacije v zasebnem sektorju v višini 64 milj. S din. V dodelitev kreditov smo bili še toliko bolj prepričani, ker je akcija združevanja sredstev med gozdarstvom, lesno in papirno industrijo našla dober odmev med navedenimi partnerji. Obljube so bile trdne vse do konca leta, zaradi česar smo z deli nadaljevali po planu in jih po planu tudi realizirali.

Že med letom je bilo čutiti, da planirani odkup ne bo realiziran, s tem pa tudi ne biološka amortizacija. Predvidevanja so se uresničila, kajti odkup je bil realiziran s 51.585 m³ (86%), biološka amortizacija pa z 126 milj. S din (80 %). S tem je nastal izpad 31 milj. S din in že omenjena razlika se je povečala od 64 na 95 milj. S din. Tu je vzrok, da se je že med letom zavestno povečevala realizacija v družbenem sektorju na račun zasebnega, skupni okvir pa je ostal nespremenjen, ker je delavski svet sklenil, da se sredstva biološke amortizacije lahko prelivajo iz družbenega v zasebni sektor.

Taka odločitev je, z ozirom na republiški zakon o gozdovih, ki predvideva enotno gospodarjenje z gozdovi, ne glede na lastništvo, povsem v redu in v duhu zakona, toda dejstvo je, da sredstev primanjkuje tudi v družbenem sektorju, posebno če imamo pred očmi veliko potrebo po nebioloških investicijah v gozdove, za katere se sredstva prav tako črpajo iz biološke amortizacije.

Upoštevajoč že omenjeno prelivanje in realizacijo je v obeh sektorjih ostalo nepokritih del za 96 milj. S din. Pri tem je treba pripomniti, da je bilo za 131 ha intenzivnih nasadov planirano financiranje kot investicije v znesku 60 milj. S din. Ti nasadi so bili osnovani in ker ni bilo kreditov, deloma tudi pokriti iz lastnih sredstev (v prikazu finančne realizacije je navedena vsota že upoštevana). Pri teh nasadih je ostalo nepokritih še 24 milj. S din. Če računamo na to, da bo navedeno razliko podjetje pokrilo iz svojega dohodka se bo razlika nepokritih del zmanjšala od 95 na 71 milj. S din. Preostanek 71 milj. S din pa bo treba pokriti iz biološke amortizacije, ustvarjene v letu 1967. Da pa se bo to lahko realiziralo je bil plan za leto 1967 občutno zmanjšan in tempiran na lastna razpoložljiva sredstva. Zmanjšanje gre na račun osnovnega pogozdovanja in osnovanja intenzivnih nasadov. Tako plan predvideva realizacijo ostalih negovalnih in varstvenih del po obsegu, ki ga nakazujejo potrebe, intenzivni nasadi so črtani v celoti, osnovno pogozdovanje pa je zreducirano na vsega 200 ha. Skupno torej 380 ha manj novih površin kot v letu 1966. V primeru pa, če bi dobili dovolj kreditov, bi bil plan obnove lahko na ravni leta 1966. Ta druga varianta plana za prihodnje leto je torej pogojena s krediti.

Taka je torej slika v finančnem pogledu. Koda bi bila, če ne bomo mogli s takim tempom nadaljevati, kajti na razpolago imamo prav vse, razen denarja seveda.

Finančni okvir plana v obeh sektorjih skupaj je presežen za 111.836,20 N din, kar predstavlja presežek za 3,1 %. Do tega je prišlo zato, ker so se v glavnem vsi obrati pri preseganju posameznih vrst del na račun znižanja ušteli. Če najbolj se je finančnega plana držal GO Novo mesto, GO Metlika ima manjšo realizacijo od plana, vsi ostali obrati pa so finančni okvir preseгли.

Podobno kot prejšnja leta, so bila tudi v preteklem poslovnem letu gozdnogojitvena dela bremenjena z izredno nizkimi režijskimi stroški z namenom, da bi z razpoložljivimi sredstvi lahko čim več naredili. Z drugimi besedami so bile naše prodajne cene za posamezne vrste gojitvenih del zelo nizke, zlasti

še, če jih primerjamo s cenami, ki jih imajo druga gozdna gospodarstva v Sloveniji. Iz tega izhaja dejstvo, da ni dovolj, če bi ločeno gledali samo na količinski obseg del ali pa samo na finančnega. V prvem primeru bi pričakovali znatno večjo finančno realizacijo, v drugem pa mnogo manjši fizični obseg del. Šele pri upoštevanju obeh komponent dobimo pravo sliko v rekordnem obsegu gojitvenih del v letu 1966.

Že pri analizi pogozdovanj in pri finančni realizaciji je bilo govora o politiki bioloških vlaganj na posameznih gozdnih obratih, oziroma o prelivanju sredstev za vlaganja iz ekonomsko močnejših v ekonomsko slabše obrate. Na prvi pogled bi izgledalo, da ima n.pr. kolektiv GO Podturn zasluge, da je ustvaril toliko sredstev, da se lahko v taki meri pogozdujejo belokranjski steljniki. Tako bi trdil samo tisti, ki ne ve, da ni zasluga podturenskega kolektiva, da ima dobre gozdove, kakor tudi ni krivda črnomaljskega obrata, da ima na svojem področju slabe gozdove. Računati je treba z danimi prirodnimi pogoji.

Pokazatelji porabljenih sredstev po brutto m³, netto m³ blagovne proizvodnje in hektaru gozdne površine so naslednji:

Pokazatelji o bioloških vlaganjih:

Gozdni Sekt.		Fovprečna biol.vlag.v N din po		%razmerje (oba sek.sk) po			
obrat	last.	Btto m ³	Netto m ³	ha gozdne vložena brutto	blagov.gozdna	sečnje	blag.pr. površine sredstva seč. proiz. površ.
N.m.	SLP	21,28	24,09	83,86			
	ZAS	11,06	38,73	18,30	18,0	20,8	16,7 24,5
	SK	15,91	27,95	36,31			
Straža	SLP	12,86	14,62	56,76			
	ZAS	7,84	13,21	18,87	10,3	14,4	18,7 14,5
	SK	10,74	14,16	35,05			
Podturn	SLP	7,53	8,58	51,58			
	ZAS	15,80	19,52	45,08	8,2	17,3	20,1 8,1
	SK	8,58	9,88	49,90			
Črmoš.	SLP	6,83	7,79	27,63			
	ZAS	9,53	16,05	23,36	6,1	14,4	16,0 11,7
	SK	7,66	9,67	25,84			

Gozdni Sektor		Povprečna biol. vlag. v N din po			% razmerje (oba sek. sk.)						
obrat	last.	Btto m ³	Netto m ³	ha gozdne	vložena	brutto	blagov. gozdna	sečnje	blag. pr. površine	sredstva	seč. proizv. površ.
Ornom.	SLP	47,21	53,52	124,70							
	ZAS	43,35	81,79	76,59	34,6	14,3	13,2	19,0			
	SK	44,74	68,09	89,78							
Metl.	SLP	36,33	41,56	52,99							
	ZAS	77,10	197,75	95,72	7,4	2,0	1,4	3,3			
	SK	73,25	168,12	92,23							
Trebneje	SLP	71,59	81,01	357,26							
	ZAS	13,25	19,64	25,03	15,4	13,8	13,9	18,3			
	SK	20,35	29,06	41,58							
GG SKUPAJ	SLP	17,06	19,39	74,83							
	ZAS	19,60	36,65	31,28	100,0	100,0	100,0	100,0			
	SK	18,27	25,56	49,36							
GG SKU- PAJ v 1.1965	SLP	13,54	15,71	55,86							
	ZAS	11,98	24,08	26,41							
	SK	12,71	19,01	35,83							

Obširnejša obrazložitev k tabeli ne bi bila potrebna. Na splošno je v primerjavi z letom 1965 opaziti porast vlaganj. Ekstrem predstavlja n.pr. GO Metlika, kjer je v zasebnem sektorju po odkupljenem m³ vloženi povprečno 197,75 N din-več kot znaša povprečna prodajna cena za m³ hlodovine. Drug ekstrem je n.pr. vlaganje po hektaru v SLP sektorju na GO Trebnje. Na tem obratu so namreč veliko pogozdovali v družbenem sektorju. Iz primerjave izražene v procentih v pogledu vloženi sredstev, brutto sečnje, glagovne proizvodnje in gozdne površine se prav tako pojavljajo anomalije in to predvsem pri doseženem odkupu. Ta postavka je zelo važna in zato bo treba v bodoče posvetiti odkupu večjo pozornost. V letu 1966 je v tem pogledu najslabši GO Novo mesto.

12. Storilnost

Iz dosedanjih analiz je bilo razvidno, da smo za gojenje potrebovali v letu 1966 ogromna sredstva. Toda, ali smo s temi sredstvi tudi racionalno gospodarili? Odgovor na to vprašanje naj dá pregled doseženih normativov za najvažnejša dela. Pregled je naslednji:

Vrsta dela	Povpr. norma po pravil.	Dosežene norme								Dosež. nor. za GG v l. 1965
		N.m.	Str.	Podt.	Črmoš.	Črnom.	Met.	Tr.	GG	
Pr. tal za os.p.	100ur/ha	138	182	143	93	74	126	85	125	118
" za int.nas.	100ur/ha	171	92	269	-	107	82	191	143	122
Osnov.pogozd.	125 k/7h	108	115	103	129	180	192	147	131	132
Int.nas. (jame+ sadnja)	80 k/7h	92	97	69	-	70	74	200	82	86
Dognojevanje	1000 k/7h	-	797	685	752	1597	410	615	1132	686
Okopav. z dogn.	350 k/7h	285	257	755	353	-	290	287	294	294
Obžetve	41,2 ur/ha	55	57	58	19	28	36	32	42	40
Čiščenje	58,3 ur/ha	68	78	88	34	42	76	57	59	56
Redčenje	nadst.ur/ha	17	76	71	-	25	-	38	43	46
Reš.iglav.	87,5ur/ha	150	75	58	-	93	-	54	73	81

Na eni strani so prikazane povprečne norme za posamezne vrste del, določene s pravilnikom o normah, na drugi strani pa so določene norme na posameznih obratih in povprečne dosežene norme za celo podjetje. Sklošna ugotovitev je ta, da so povprečne dosežene norme za celo podjetje z izjemo priprave tal za osnovno pogozdovanje in intenzivne nasade, resda nekoliko nižje od prejšnjega leta, toda še kar nekako v skladu z normami določenimi s pravilnikom. Toda struktura doseženih norm na posameznih obratih je tako različna, da so razlike tudi večje od 100 %.

Kot že omenjeno, je dosežena norma za pripravo tal tudi za celo podjetje presežena. Ker je bilo ta pojav opaziti že v prejšnjem letu, bi kazalo normative popraviti. Toda kljub temu bi se dalo s pravilno organizacijo dela marsikaj popraviti. Morda ne bi bilo v tolikšni meri potrebno požigati grmovja in sečnih odpadkov. V kolikor gre za pospravilo sečišč, ki se nameravajo pogozditi, bi se to delo moralo opraviti že ob priliki sečnje, saj je znano, da so normativi izdelave gozdnih sortimentov v primerjavi z drugimi podjetji nizki. Tudi uporaba primernega orodja (motorne žage - čistilke, lažje motorke) bi lahko učinek izboljšala.

Pri osnovnem pogozdovanju in osmovanju nasadov je pri vsakem obratu upoštevana povprečna gostota sajenja. Razlike, ki so nastale med posameznimi obrati je iskati v sadikah jelke (gostejša sadnja), velikosti sadik in velikosti kopanja jam (GO Črnomelj).

Podrobnejša obrazložitev ne bi bila potrebna, saj o tem dovolj zgovorno priča tabela sama. Brez dvoma bi bilo treba organizaciji del posvetiti večjo pozornost, povečati nadzor in vsa dela normirati, pri čemer je treba upoštevati pravilnik o povprečnih normah. Doseganje norm je potrebno spremljati med letom in pravočasno ukrepati. Le v izjemnih primerih naj bi bila odstopanja od pravilnika dovoljena. Pri kolavdacijskih prevzemih, ki morajo biti temeljiti je potrebno poleg kvalitete del oceniti tudi upravičenost stroškov.

Ker je storilnost neposredno povezana s stroški, lahko odgovorimo na že postavljeno vprašanje, da so nekateri obrati s sredstvi prav slabo gospodarili. Za izboljšanje takega stanja bo potrebno še marsikaj ukreniti. Če hočemo, da bo vsak vloženi dinar res upravičen. Z ozirom na obsežnost gojitvenih del bi s popravljanjem na videz še tako drobnih napak lahko izkoristili velike rezerve, dvignili storilnost in znižali stroške.

IV. IZKORIŠČANJE GOZDOV

Obseg dejavnosti sečnje in izdelave lesa v planu za SLP gozdove, katerega je delavski svet podjetja sprejel za leto 1966, kažejo naslednje številke

iglavci	31.606 m ³ neto mase
listavci	48.601 m ³ neto mase.
SKUPAJ:	80.207 m ³ netto mase

Odnos vrst leta, kakor je iz številke razvidno, je 39 % lesa iglavcev in 61 % leta listavcev. Ta odnos je že več let ustaljen in njegovo odstopanje ne presega višine 2 do 3 %.

Plan blagovne proizvodnje ali odkupa lesa iz zasebnega sektorja za preteklo leto je, upoštevajoč manjšo korekturo, (pri gozdnem obratu Črnomelj zmanjšanje za 1.000 m³ in gozdnem obratu Trebnje 3.000 m³) bil naslednji:

iglavci	7.195 m3
listavci	52.105 m3
	<hr/>
	59.300 m3

Torej je bil sumarni plan blagovne proizvodnje naslednji:

iglavci	38.801 m3
listavci	100.706 m3
	<hr/>
	139.507 m3

Ko analiziramo posek in izdelavo lesa za gozdove SLP podatki pokažejo, da je podjetje izvršilo pa tudi preseгло svoje naloge in sicer:

	plan	izvršitev	%	1965	%
iglavci	31.606 m3	33.480 m3	106	34.313	98
teh.listavcev	17.518 m3	22.719 m3	130	19.707	115
prostor.les	31.083 m3	36.586 m3	111	31.424	116
	<hr/>				
SKUPAJ:	80.207 m3	92.785 m3	116	65.444	109

Iz pregleda je razvidno, da so gozdni obrati posekali in izdelali 33.480 m3 lesa iglavcev in 59.263 m3 listavcev. Te številke predstavljajo v odnosu na plan 16 % presežek. Kakor v količinskem tako tudi v kvalitativnem oziru je dosežen izredno dober uspeh, vendar to ne izključuje elemente konjunktore. Vsekakor je vpliv konjunktore majhen, manjši kot v letu 1965, kar je posledica enoletnega vpliva ali prisotnosti gospodarske reforme. To je vsekakor korak naprej, ker so se gozdni obrati skušali približati predpisom JUS-a.

Podatni o delovni sili kažejo, da je podjetje v sečnji in izdelavi zaposljevalo povprečno 169 delavcev (glej tabelo).

	štev. del.	povpr. dni	delov. dni	delov. ur	mo- tork	m3	norma m3/0	
1965	181	157 (13)	28.426	226.423	48	84.631	2.9m3	461
1966	169	181 (15)	30.640	238.082	54	93.636	3.05	554

Tukaj niso zapopadani gozdni obrati Metlika in Trebnje. Ta tabela nam kaže številčni odnos delovne sile absolutnega in povprečnega števila delovnih dni, delovnih ur, motork in učink napram letu 1965.

Delovna sila je z manjšim številom delavcev kot v letu 1965 (12 delavcev manj) v 30.640 dneh ali 238.082 urah s 54 motorkami izdelala 92.785 m3 gozdnih sortimentov. Ti podatki

kažejo, da je storilnost na enega delavca 3,05 m³, kar predstavlja 2 % več kot je planirano ali za 5 % več kot v letu 1965. Tudi drugi podatek oziroma izdelani m³ na delavca v preteklem letu kaže, da se je storilnost dvignila od 467 m³ v letu 1965 na 554 m³ v letu 1966 in da se disciplina dela izboljšuje. To vidimo tudi iz števila prebitih dni na delu in sicer:

1. Od povprečnih	216 dni za leto 1966	(mesečno 18)
doseženo	181 dni	(mesečno 15)
2. Od povprečnih	236 dni za leto 1965	(mesečno 11)
doseženo	157 dni	(mesečno 13)

Torej je bilo v letu 1966 izgubljenih 35 delovnih dni na vsakega delavca, v letu 1965 pa 79 dni na vsakega delavca.

Iz tega izhaja, da je še nekaj neizkoriščene rezerve, vendar se je stanje v odnosu na leto 1965 znatno popravilo. To kaže, da se bomo morali v naslednjem letu več angažirati na disciplini dela oziroma zmanjševanju izpada iz dela, ker smo itak v pripravi dela upoštevali praznike, dopuste, bolezenske in deževne oziroma snežne dni. Ti podatki nam kažejo tudi višek delovne sile, ki je posebno znaten v II. in III. kvartalu. To število lahko smotrno uporabi služba gojenja, pri kateri se začne z delom šele v II. kvartalu.

V zasebnem sektorju je podjetje odkazalo preko sečnih dovoljenj in nalogov na gozdnih in negozdnih tleh prištevajoč tudi črne sečnje 16.638 m³ iglavcev in 79.806 m³ listavcev. Torej 96.444 m³ brutto mase, kar pomeni za 15.381 m³ manj kot v letu 1965. To govori, da se gozdni obrati niso posluževali povsem sečnih nalogov. Pri zajemanju blagovne proizvodnje smo dosegli 90 % postavljenega plana.

Gozdni obrati so dosegli naslednji odkup v letu 1966.

Gozdni obrat	Novo mesto	40 %	Gozdni obrat	Črnomelj	96 %	
"	"	82 %	"	"	Metlika	33 %
"	"	80 %	"	"	Trebnje	138 %
"	"	120 %				

Razlogov za nedoseženi odkup je več. Največ jih je iskati v organizacijski nespretnosti gozdnih obratov in neposluževanju obstoječih predpisov. Eden od razlogov je tudi ta, da je večina kmečkih gozdov izčrpanih, pa tudi kvaliteta sestojev je slaba tako, da lastniki ničesar ne dobijo razen drv. Drva pa sami prodajajo na mestnem trgu. Za drva podjetje v II. polovici leta ni bilo zainteresirano zaradi slabega povpraševanja

na trgu. V tekočem letu bi gozdni obrati morali posvetiti več pozornosti zajemanju blagovne proizvodnje in se posluževati pri tem sečnih nalogov, kakor tudi obstoječih predpisov.

Zaloge lesa so bile v teku leta neenakomerne po gozdnih obratih, kar je posledica zelo ugodne zime tako, da so gozdni obrati v I. kvartalu posekali in izdelali skoraj 90 % plana listavcev, namesto predpisanih 65 %. Deloma je to tudi posledica neurejenih razmer voznikov glede njihovih zaslužkov. Tako so preko celega leta zaloge bile visoke. Konice so se pojavljale v prevozih zaradi zastarelosti prevoznega parka in je treba v tekočem letu več pozornosti posvetiti temu vprašanju.

Gozdni obrati so iz gozdov SLP-ja v letu 1966 spravili na kamionsko cesto 89.951 m³ lesa. Tudi oddaja neposredno koristniku ali na glavno skladišče ni zastajala. Prevoženo je bilo 87.340 m³ lesa.

Ob koncu 1966 leta so ostale ^{naslednje} prehodne zaloge:

1. V gozdu in na kamionskih cestah	12.298 m ³
2. Zaloge na glavnih skladiščih	4.617 m ³
	<hr/>
	16.915 m ³

Da bi se izboljšalo gospodarjenje v letu 1967 bi bilo treba pospešiti mehaniziranje spravila, prevoza in nakladanja lesa (vitli, traktorji, žičnice in kamioni).

V. GOZDNA MEHANIZACIJA

1. Investicije v mehanizaciji

Za boljše in hitrejše izvrševanje delovnih nalog posameznih obratov, kakor tudi uprave podjetja je bila v letu 1966 nabavljena sledeča mehanizacija:

	S din
1. 2 kom kamion TAM 5 t (GO N.m.in Straža) v vred.	12.133.000
2. 2 kom HIAB dvigalo (GO N.m., Črnomelj) "	4.523.000
3. 2 " odgon za HIAB (GO N.m., Črnomelj) "	161.000
4. 1 " voziček Hinteregger D2 iz plana 1.1965 (GO Podturn) "	4.341.366

5.	1 kom	Žični poteg (Greifzug) (Podturn) v vred.	512.559
6.	2 kom	Vrtalni stroj Fionjär (Grad.obr)	" 2.043.288
7.	1 "	Betonski mešalec (Gradb.obr)	" 1.863.850
8.	1 "	Konzolno dvigalo (Gradb.obr)	" 274.000
9.	1 "	Elektro motor 1 KM	" 38.821
10.	1 "	Računski stroj	3.539.507
11.	1 "	Pisalni stroj	347.760
12.	1 "	Traktorski priključek za Zag.dr. (GO Podturn)	" 170.000
13		Ostalo (dopl.za cel.in ostalo)	" 435.970

SKUPAJ

30.384.121 Sdin

Skupna vrednost nabavljene in plačane mehanizacije v letu 1966 predstavlja 103.5% od planirane vrednosti v letu 1966 (29.365.000 S din) in predstavlja 566 % od nabavljene vrednosti mehanizacije v letu 1965 (5.362.000 S din).

2. Motorne žage in njih vzdrževanje

Zaradi večje vzdržljivosti motornih žag znamke Stihl se je naše podjetje v letu 1966 odločilo, da bo v bodoče nabavljalo le te žage. Tekom leta je bilo dano v proizvodnjo na obrate 52 kom novih mot.žag, od tega Stihl C.46 kom in Stihl 08 6 kom. S temi novimi žagami so obrati ali zamenjali stare dotrajane motorne žage "Partner", ali pa forsirali nove skupine delavcev. Če upoštevamo, da je bilo med letom dano v proizvodnjo 52 novih motornih žag, iz proizvodnje pa izločenih 28, vidimo, da je razlika 24 kom žag, ali formiralo se je 24 novih delovnih partij. Do forsiranja novih delovnih partij je prišlo torej zavestno prvič zato, ker vemo, da je efekt delavcev v manjši skupini večji in drugič zato, ker so obolenja delavcev zaradi tresenja mot.žage vse večja in je torej tudi s tega stališča zaželeno, da se delovne partije manjše, da se motoristi v partiji menjajo in da poleg dela z motoriko delajo čim več tudi druga opravila.

Za pravilno vzdrževanje in delo z motornimi žagami je služba za mehanizacijo med letom izvedla 3 tečaje za delo z motorno žago na obratih: Trebnje, Ornelj in Podturn, katerih se je udeležilo in usposobilo za delo 35 delavcev.

Zaradi nepravilnega vzdrževanja in ravnanja z motorno žago je komisija za ugotavljanje tako nastale škode obravnavala 4 primere in ugotovila, da je zaradi malomarnosti nastala škoda 83.387 S din od katere pa so morali delavci povrniti 37.639 S din.

3. Prevozni park - realizacija in vzdrževanje

Za prevoz hlodovine, ostalih gozdnih sortimentov in gradbenega materiala ima podjetje 17 kamionov in 7 traktorjev s skupno tonažo 114 ton. Prevladujejo kamioni TAM katerih je 12, poleg teh pa so še 4 FAP in 1 OM. Vsi traktorji so znamke Fe 35.

Ta prevozna sredstva so v letu 1967 izvršila naslednje prevoze:

1. Kamioni 1.478.598 tkm, kar predstavlja v primerjavi z letom 1965 (1.374.000 tkm) za 7.6 % več, v primerjavi z letom 1964 pa za 18 % več.
2. Traktorji 222.675 tkm, kar predstavlja v primerjavi z letom 1965 (192.000 tkm), za 17 % več v primerjavi z letom 1964 pa za 15 % manj.

Količinska realizacija po posameznih obratih je naslednja:

Prevoz s kamioni

Gozdni obrat	tkm v letu 1966		Realizacija 1965 %	
	letni plan	realizacija %		
Novo mesto	330.000	364.511	110,5	115
Straža	125.000	129.994	104,0	133
Podturn	335.000	362.078	108,1	76
Črmošnjice	285.000	297.360	104,3	109
Črnomelj	300.000	269.488	89,8	87
Gradbeni obrat	65.000	55.167	84,8	69
SKUPAJ:	1.440.000	1.478.598	102,3	95

Traktorji

Gozdni obrat	tkm v letu 1966		Realizacija 1965 %	
	letni plan	realizacija %		
Straža	105.000	104.511	99,5	91,2
Podturn	49.580	55.937	112,8	53
Črnomelj	35.000	29.018	82,9	62
Gradbeni obrat	35.000	33.209	94,9	62
GG SKUPAJ:	224.580	222.675	99,1	72

Iz tabele "Prevoz s kamioni" je razvidno, da je plan prevoza dosežen s 102 % kar predstavlja v primerjavi z letom 1965 povečanje produktivnosti za 7 %, v primerjavi z letom 1964 pa za 18 %.

Iz tabele prevoza s traktorji pa je razvidno, da je plan prevoza dosežen z 99 %, kar predstavlja v primerjavi z letom 1965 povečanje produktivnosti za 17 %v, v primerjavi z letom 1964 pa zmanjšanje za 15 %.

Analiza izpadov prevoznega parka iz vožnje po številu dni preko celega leta je pokazala sledeče:

	Kamioni		Traktorji			
	Št.dni	in % 66	%65	Št.dni	in %66	%65
Možni delovni dnevi	5.571	100 %		2.059	100	
Vozilo na delu	3.834	69,0	65	1.507	74,5	57,6
Vozilo ni delalo zaradi:						
1. Popravilo	498	8,9	11,6	157	7,6	17,2
2. Deževni dnevi	134	2,4	5,2	25	1,1	3,7
3. Dopust	316	5,7	4,9	83	4,5	3,8
4. Bolniška	65	1,2	2,3	29	1,4	3,2
5. Neoprav.izostanek						
6. Oprav.izost.prikol.	125					
	16	(141)2,5		19	0,9	
7. Praz.in pros.sob.	586	10,5	5,2	245	11,9	11,0
SKUPAJ IZPADE	1.737	31,2	35	558	27,2	42,0

Iz analize izpadov prevoznega parka je razvidno, da znaša število dni vozil na delu pri kamionih 69 % (leta 1965 65%), pri traktorjih 74 % (v letu 1965 57 %) in da se je število dni vozil na delu dvignilo v primerjavi z letom 1965 pri kamionih za 4 %, pri traktorjih pa za 17 %. Če upoštevamo, da znaša število možnih delovnih dni za neko vozilo 220 dni letno (z upoštevanjem popravil, dopustov, vrem.ovir itd) kar znaša 70 % od možnih letnih delovnih dni 313, potem vidimo, da smo se v izkoriščanju prevoznega parka po številu delovnih dni skoraj popolnoma približali optimumu.

Ni pa seveda s tem rečeno, da se ta rezultat ne da še izboljšati, kar bo možno potem, ko bomo imeli lastno servisno delavnico.

Tudi izpad v delovnih dneh zaradi popravil se je v letu 1966 v primerjavi z letom 1965 zmanjšal pri kamionih za 3 %, pri traktorjih pa za 9 %, če pa upoštevamo, da je prevozni park bolj star kot mlad, potem je ta rezultat kar zadovoljiv.

Če bi analizirali organizacijo prevoza kamionov in traktorjev, kar pa je v tem poročilu nemogoče, bi verjetno prišli do zaključkov, da naša organizacija prevozov ni najboljša. To pa je seveda stvar katero ni tako lahko rešiti, saj dela velike preglavice tudi drugim GG-jem v Sloveniji. Vprašanje organizacije prevozov bo treba torej začeti reševati čim prej po možnosti že v letošnjem letu, ker se tu krijejo verjetno precejšnje rezerve.

4) Gradbena in ostala mehanizacija

Realizacija gradbenih strojev je razvidna iz sledeče tabele:

Stroj	Enota mere	Letni plan	Realizacija		Realizacija	
			1966	%	1965	%
Buldožer TG 90-S	obr.h	1.200	838	69,6	70,8	
Kompresor FABRAM	"	1.300	1.061	81,6	67,9	
Kompresor TAM	"	1.300	1.021	78,5	61,6	
Valjar	"	900	670	74,4	11,5	
Drobilec	"	1.000	656	65,6	82,6	
Kompresor Cobra	"	1.800	683	37,9	9,1	
Kompresor Fionjär	"		322			
Betonski mešalec			138			
SKUPAJ:		7.500	5.389	71,6	52,0	

Iz tabele je razvidno, da gradbena mehanizacija sicer ni v celoti dosegla svojega količinskega plana obratovalnih ur, vendar pa ga je dosegla z 71,6 %, kar predstavlja v primerjavi z letom 1965 za 20 % več. S predvideno novo organizacijo delovnih grup pri gradbenem obratu, pa se bo ta rezultat prav gotovo še izboljšal.

Realizacija motornih okopalnikov je razvidna iz sledeče tabele:

Obrat	Enota mere	Letni plan	Realizacija		Realizacija	
			1966	%	1965	%
Novo mesto	obr.ure	400	432	108	271	
Straža	"	400	146	37	93	
Podturn	"	800	475	59	731	
Črnomelj	"	800	406	51	493	
Skupaj:		2.400	1.459	61	1.588	

Plan realizacije motornih okopalnikov je dosežen z 61 % in znaša po številu obratovalnih ur nekaj manj kot v letu 1965.

Spravilo lesa z žičnimi žerjavi in traktorji:

Transport lesa z žičnico in spravilo z žičnimi žerjavi pri našem podjetju ni nova stvar, saj uporablja žični žerjav KSl Gozdni obrat Novo mesto že več let, predvsem v predelih Gorjancev. V dobi planskih let 1949 - 1950 pa se je žičnica uporabljala za transport lesa tudi na GO Straža.

Za spravilo lesa se v zadnjem času uporabljajo veliko tudi traktorji kolesniki, zlasti FE 35. Začetki spravila lesa s traktorjem FE 35 segajo pri našem podjetju v leto 1963 in sicer na GO Straža. Takrat je bila s traktorjem spravljen le manjša količina lesa (cca 500 m³). Nekoliko večja količina lesa pa je bila spravljen s traktorjem F 35 v letu 1966 in sicer na GO Črmošnjice (cca 1300 m³). Skupaj 2.000 m³ jelove in bukove hlodovine.

Z žičnim žerjavom KSl je bilo v letu 1966 na GO Novo mesto spravljen 1.300 m³ gozdnih sortimentov.

Skupaj je bilo v letu 1966 na območju GG Novo mesto z mehanizacijo spravljenega 3.300 m³ lesnih sortimentov, kar predstavlja v primerjavi z letnim planom poseka v SLP le 3,5 %.

Predvideno je bilo, da bo koncem leta 1966 začel obratovati na GO Podturn tudi žični žerjav Hinteregger, vendar zaradi konstrukcijskih napak v samem vitlu - izdelek žičnice Ljubljana - do obratovanja v lanskem letu ni prišlo. Žerjav bo začel z obratovanjem šele leta 1967.

VI. GRADBENIŠTVO

Primerjava plana investicij in investicijskega vzdrževanja z realizacijo gradbenega obrata v letu 1966 nam pokaže kaj čudno sliko pri nekaterih objektih. Opaziti je, da je pri nekaterih objektih planirana vsota občutno prenizka, drugod pa realna.

Plan investicij za leto 1966:

Ceste:

	Plan	Realizacija
1. Toplice-Dobrava	100.000,00	149.860,87
2. Birčna vas-Radoha	200.000,00	135.451,87
3. Rdeči kal-Ojstri vrh	90.000,00	165.739,75
4. Sredgorski križ-Ribnik	250.000,00	235.784,76
5. Srnski ovinek-Oražem	80.000,00	119.331,71
6. Fešče vje-Pečke	140.000,00	146.037,90
7. Rog-Odd.3	135.000,00	70.704,87

Zgradbe:

1. Žaga Poganci	150.000,00	128.328,64
2. Skladiščna pis.Trebnje	25.000,00	-
3. Baraka v dreves.Žužemberk	5.000,00	8.610,14
4. Blok Dol.Toplice		326.334,16

Iz tabele je razvidna razlika med planom in realizacijo. Za ceste Dol. Toplice-Dobrava, Rdeči kal, Ojstri vrh in Srnski ovinek-Oražem so bile v planu predvidene premajhne vsote za vsa dela. Omenjene vsote so bile dane v plan že ob koncu leta 1965, pred potrditvijo novega pravilnika o osebnih dohodkih in brez pravih predračunov. Če pogledamo cesto Dol.Toplice-Dobrava znaša razlika + 49.860,87 N din, predračun narejen naknadno po novih cenah pa znaša 170.488,28 N din. Iz tega sledi, da je bila cesta zgrajena cenejše kot pa predvideva predračun. Res da so znašali za to cesto minimalni stroški spodnjega ustroja le 12.319,60 N din, vendar je zato zgornji ustroj toliko dražji, ker se je moral namreč ves kamen za utrditev prepeljati iz kamnoloma v Podturnu. Za gramoziranje cestišča smo se odločili, da ne bomo gramozirali z gramozom pridobljenim z drobljenjem kamenja - temveč da bomo nakopali gramoz v peskolomu Sušice in ga dovažali na cesto. S tem smo prihranili 26,40 N din za m³, kar znaša za vso cesto 11.880,00 N din.

Ista utemeljitev velja tudi za cesto Rdeči kal-Ojstri vrh in Srnski ovinek-Oražem.

Cesti Peščevej-Pečke in Sredgorski križ-Ribnik sta zgrajeni, razen 250 m na cesti Sredgorski križ nismo dokončali vsled prehitro zapadlega snega v mesecu novembru.

Na cestah Birčna vas-Radoha in Resa-Rog ni bila dosežena planirana vsota, ker so se sredstva za omenjeni gradnji že med letom zmanjšala za 95.000,00 N din. Vendar tudi ta vsota ni dosežena zaradi prehitro zapadlega snega. Sredstva so se zmanjšala vsled nujnosti kritja stroškov pogozdovanja.

Žaga Foganci se je pričela graditi šele v mesecu septembru, ker nismo takoj dobili vseh potrebnih dovoljenj za pričetek gradnje. Stavba je v glavnem gotova, razen nekaterih obrtniških del. Ostala pa je ureditev skladiščnega prostora, katerega nismo mogli narediti zaradi slabega vremena v jeseni.

Blok v Dol. Toplicah je v glavnem dograjen, manjka samo še oprema in dokončanje del na kanalizaciji. Med letom je bilo gradbišče zaprto 2 meseca, po odloku gradbenega inšpektorja, ker ni bilo načrtov niti dovoljenja za gradnjo zunanje kanalizacije. Vso to dokumentacijo je bil dolžan preskrbeti Zavod za stanovanjsko izgradnjo Novo mesto.

<u>Investicijsko vzdrževanje:</u>	Plan	Realizacija
	60.000,00	56.290,26
1. Cesta- Podgozd		
2. Cesta-Korita	-	24.454,76
3. Cesta-Pogorelski križ-Primož	45.000,00	-
4. Koča Mali Studenec	-	3.850,85

Cesta Podgozd se je dokončala meseca maja in stroški ne presegajo planirane vsote.

Med letom je nastala potreba po popravilu ceste v Koritih za GO Trebnje. Mnenje GO Trebnje je bilo, da se cesta popravi z minimalnimi stroški. Delo je bilo izvršeno, vendar je cesta v zelo slabem stanju, ker cestišče ni tlakovano temveč samo gramozirano. Taká in podobna dela naj se v bodoče predvidijo že v začetku leta, naredi naj se načrt in predračun ter se dela izvršijo tako, da bo cesta res služila svojemu namenu več let.

Dokončali smo tudi vsa dela pri popravilu brunarice Mali Studenec.

Cesta Pogorelski križ - Primož se ni delala v letu 1966.

Razen navedenih gradenj je gradbeni obrat izvršil manjše usluge posameznim obratom in direkciji.

Pri pregledu izvršitve plana posameznih strojev, kar je zajeto v poročilih za mehanizacijo, je razvidno, da plan strojnih ur posameznih strojev ni dosežen.

	Plan	Realizacija	%
Kamion TAM	65.000 tkm	55.293	85,2
Traktor TG 35	35.000 tkm	33.737	96,4
Buldožer TG 90	1.200 ur	837	69,7
Valjar	900 ur	750	83,3
Kompresor Fagram	1.300 ur	1.145	88,2
Kompresor T1	1.300 ur	1.021	78,7
Drobilec	1.000 ur	656	65,6
Kobra	600 ur	-	-
Pionjär	1.200 ur	712	58,3

Realizacija posameznih strojev - oziroma izkoriščenost je nekoliko večja od leta 1965. Da realizacija strojev ni dosežena je vplivalo zmanjšanje del med letom in še vedno pomanjkljiva organizacija del na terenu. Veliko ur se je zgubilo pri premikih strojev iz gradbišča na gradbišče ter zaradi popravila strojev.

Iz tabele je razvidno, da je bila manjša izkoriščenost drobilca Cobre in vrtalnih strojev Pionjär. Drobljenje gramoza se je letos zelo zmanjšalo. Pri izračunu, kaj je ceneje ali drobljenje ali dovoz gramoza, nam je račun pokazal, da se drobljenje gramoza z drobilcem izplača le v zelo oddaljenih krajih in kjer je zelo slaba dovozna pot. V vseh ostalih primerih pa je cenejše voziti gramož iz peskoloma.

Vrtalni stroj Cobra je bil skozi celo leto v popravilu. Vrtalni stroji Pionjär pa so bili nabaženi šele v sredi leta 1966, zato je tudi njihova realizacija manjša. Da bi izboljšali organizacijo del pri gradnji gozdnih cest in obenem kakovost izvršenih del, bosta v bodoče organizirani dve grupi za spodnji in gornji ustroj. Vsaka grupa bo imela vso potrebno mehanizacijo s katero bo delala skozi vse leto. S tem odpadajo vsi premiki med gradnjo in kontrola del bo večja, saj bo imel delovodja vedno le eno gradbišče.

S pravočasno pripravo vseh pripravljalnih del na gradbiščih, letos ni bilo opaziti večjih zastojev dela. Že pred začetkom del smo s stalnimi delavci izvršili vsa pripravljalna dela, tako, da sezonski delavci niso čakali in so lahko z deli pričeli takoj. Več prigovorov je bilo med letom na delo stalnih delavcev pri visoki gradnji. Res, da je delo pri visokih gradnjah zahtevnejše, zato pa zahteva tudi večji nadzor. Ker pa so se dela vršila na več gradbiščih je bila kontrola pomanjkljiva - zavest delavcev pa še vedno ni taka, da bi jih lahko pustili same. Potrebno bi bilo to grupo zreducirati na minimum, da bi izvrševala le večja popravila na vzdrževanju objektov, vsa tekoča popravila in le manjše novogradnje. Vsa večja dela katerih pa ne bo veliko v bodočnosti pa bi se oddajala najboljšemu ponudniku.

V lanskem letu smo imeli povprečno zaposlenih 60 delavcev. Večjih poškodb pri delu ni bilo. Več nesreč se je pripetilo pri prihodu in odhodu z dela, za kar pa vzroki niso bili vedno razčiščeni.

VII. UREJANJE IN PROJEKTIVA

1. Urejanje gozdov

Urejanje gozdov se je vršilo v glavnem v dveh gozdnogospodarskih enotah in sicer: obnoveitvena urejanja v g.e. Straža-Toplice ter osnovno urejanje v g.e. Semič. Vzoredno, predvsem pred začetkom in po zaključku sezone terenskih del pa so se vršila dela na g.e. za katere načrti še niso v celoti zaključeni. To so g.e. Žužember-sever in Žužemberk-jug, Travnik, Štale, Drvodelnik, Poljane, Soteska, Brezova reber, Radoha, Gorjanci, Padež, Otočec-Struga, Hmeljnik in Penderjvka. Zaradi zamude pri izdaji pravilnika o urejanju gozdov se zavlačujejo dela na načrtih za g.e. Poljane, Soteska, Brezova reber, Radoha, Gorjanci, Padež, Otočec-Struga, Mirna in Mokronog, ker ni možno izvršiti dokončnega prepisa in oddati načrtov g.o., da bi po njih uravnavali gospodarjenje v gozdovih.

Za enote, ki so bile terensko obdelane v letu 1966, smo izdelali karte in uredili površine ter jih oddali obratom. Za naprej pa je nujno tudi takojšnja nastavitve evidence gospodarjenja. Potrebno bo tudi sprejeti ukrepe za pospešitev izdelave načrtov, da ne bo več zastojev, kot so bili do sedaj. To bi bilo možno urediti tako, da bi DS podjetja pri odobritvi sredstev za ureditvena dela postavil določene pogoje, na katere

bi bilo vezano priznavanje realizacije. V teh pogojih bi bilo potrebno določiti za vsako enoto posebej rok oddaje načrta v odobritveni postopek.

2. Projektiranje gozdnih cest

V letu 1966 so bili izdelani projekti za naslednje gozdne ceste

a) Novogradnje:

Krvavi kamen-Trdinov vrh	3.143,38 m
Miklerji-Vrhgora	2835,58 m
Mrzle doline-Ambrožev ovinek	1.338,21 m
Ambroževa hiša-Štricelj	1.543,47 m
Primož-Skala	2.439,82 m
Resa-Rog	1.530,65 m

b) Rekonstrukcije:

Mrzle doline-Ambrožev ovinek	1.018,50 m
Ambroževa hiša-Štricelj	658,02 m
Dolenjske Toplice-Dobrava	1.553,00 m

c) Razširitve:

Primož-Skala	423,62 m
--------------	----------

Skupaj je bilo v letu 1966 projektiranih:

- novogradenj	12.831,11 m
- rekonstrukcij	3.196,52 m
- razširitvev	423,62 m

Vsega skupaj: 16.451,25 m gozd. ceste

Perspektivni program se v letu 1966 ni posebej izdeloval, obdelalo pa se je gravitacijsko območje vsake projektirane gozdne ceste še pred začetkom trasiranja.

Pri sestavi predračunskih elaboratov za gradnjo cest povzročajo težave normativi za gradbena dela, ker so pomanjkljivi

3. Obračun

Izstavljanje situacij realizacije gozdnoureditvenih del in projektiranja gozdnih cest se je vršilo na osnovi cen, ki jih je odobril delavski svet podjetja.

Flan	Realizacija
stroški 56.463.562.-	57.272.708 S din
dohodki 61.896.960	66.402.972 S din

Dohodki so se ustvarili od:

a) urejanje	57.216.302 S din
b) projektiranje	9.080.835 S din
c) ostala realizacija	105.835 S din

Obratna režija je bila planirana v višini 17.786.141 S din, stroški po letnem obračunu, ki bremenijo obratno režijo pa znašajo 19.918.142 S din, tako je prekoračena obratna režija za 2.232.001 S din.

Obračunavanje osebnih dohodkov za delavce obrata je bilo urejeno z internim pravilnikom o nagrajevanju, ki je urejal nagrajevanje po učinku. Merilo za učinek so bili normativi, potrjeni od delavskega sveta podjetja. Po pravilniku je bilo možno največ 20 % prekoračenje osnovnih postavk, če je bil ugotovljen ustrezen učinek.

Pri projektiranju je bil ugotovljen povprečen učinek za celo leto 1966 24 % nad normo, pri urejanju pa cca 10 % (za enoto Straža-Toplice 14 %). Na osnovi ugotovljenih povprečnih prekoračenj norm se bodo normativi ustrezno korigirali.

4. Obrat je organiziral v letu 1966 izdelavo katastrskih gospodarskih preglednih kart v M 1:5000 za območje GO Metlika in Črnomelj, za kar je bilo odobreno cca 3.000.000 S din investicij.

Dogovoril se je tudi za fitocenološko kartiranje gozdov za g.e. Tanča gora. Dela je izvajal Biro za gozdarsko načrtovanje. Skartiranih je bilo v letu 1966 6.263 ha gozdov. Po pravilniku o urejanju gozdov bo potrebno postopoma skartirati vse gozdove v območju.

O vseh zadevah v okviru Obrata za gozdarsko načrtovanje je razporejal in odločal obratni delavski svet.

VIII. KOMERCIALA

Organizacija dela komercialne službe se ni bistveno spremenila od preteklega leta, pač pa se je delokrog nekoliko povečal, saj se je v letu 1966 k odpremni službi, ki posluje v sestavu komercialne priključilo še skladišče Novo mesto. Ustanovljeni so bili obrati za maloprodajo, ki poslujejo v okviru odpremnih skladišč.

Potek dela, kar zadeva ključne sortimente se ni spremenil, saj smo se tudi v tem letu dogovarjali z lesno industrijo in potrošniki celuloznega lesa o količinah dobav posameznim kupcem. Na podlagi dogovorov so bile sklenjene pogodbe, ki so v glavnem realizirane. Izjema je le pogodba z Novolesom, ki ni v celoti realizirana in iz katere se obveze prenesejo v letu 1967.

Vse pogodbe so bile sklenjene za letne dobave in z obrestno mero 10 %. Pridržali smo si pravico, da v primeru neplačila lahko odstopimo od pogodbe, vendar do tega ni prišlo, ker so kupci svoje obveze v glavnem izpolnjevali. Med najslabšimi plačniki je bil "Konus" Slovenjske Konjice, s katerim smo imeli tudi težave glede dobave hrastovega taninskega lesa.

Realizacija v letu 1966

Če navedemo nekaj podatkov bomo takoj ugotovili, da je bila fakturirana realizacija v letu 1966 v primerjavi z letom 1965 nekoliko večja. Če primerjamo I. in II. polletje bomo ugotovili, da je v prvem polletju občutno porasla, medtem ko je v drugem polletju nekoliko manjša.

Primerjava podatkov:

Mesec	V letu 1966	V letu 1965	Razlika
Januar	101.486.424	64.762.737	+ 36.723.687
Februar	271.450.071	140.610.292	+ 130.839.779
Marec	331.403.192	256.339.533	+ 75.063.659
April	295.586.644	217.459.351	+ 78.127.293
Maj	262.692.098	195.997.689	+ 66.694.409
Junij	249.119.313	217.499.166	+ 21.620.147
Julij	129.906.983	116.908.008	+ 12.998.975
Avgust	170.122.083	172.414.921	- 2.292.838

September	211.881.879	190.209.261	+	21.672.618
Oktober	162.790.810	150.761.999	+	12.028.811
November	100.560.665	140.984.869	-	40.424.204
December	126.054.240	211.340.167	-	85.285.927
SKUPAJ:	2.413.054.402	2.075.287.993	+	337.766.409

Ža ilustracijo naj navedemo še podatke o realizaciji v I. in II. polletju za leto 1965 in 1966.

	1966	1965		Razlika
I. polletje	1.511.737.742	1.092.668.768	+	419.068.974
II. polletje	901.316.660	982.619.225	-	81.302.565

Zgoraj navedeni potek realizacije je med drugim rezultat ugodne zime, kar je imelo za posledico občutno večjo realizacijo v I. polletju.

Izvoz

Izvoz je porastel v letu 1966 v primerjavi z letom 1965 za 37.315.637 S din.

Realizacija izvoza:	1966	1965
	196.487.032	159.171.395

ZAHOD - Italija, Švica 99.895.151

VZHOD - Nemčija, Madžar. 96.591.881

Povečanje izvoza je vsekakor pozitivno vplivalo na našo realizacijo, zlasti še, če primerjamo, da se je struktura sortimentov izvoza nekoliko spremenila, ker v letu 1966 ni bilo povpraševanja po izvozu hrastovih železniških pragov, omejen pa je bil tudi izvoz drv za kurjavo tako na vzhodno kakor tudi zahodno področje.

Fovprečno dosežene cene za bukovo hlodovino in iglavce v letu 1966 v primerjavi z letom 1965.

Hlodovina iglavcev:

Kvaliteta	1966	1965
F	-	4 %
L	-	1 %
K	11 %	17 %
I	33 %	33 %
II	27 %	26 %
III	16 %	19 %
P	13 %	-
Povprečna cena	18.894	18.494

Bukova hlodovina:

Kvaliteta	1966	1965
F	10 %	11 %
L	17 %	20 %
K	8 %	7 %
I	28 %	32 %
II	25 %	24 %
III	12 %	6 %
Povprečna cena	19.192	14.525

Povečanje povprečne cene pri bukovi hlodovini je rezultat spremembe cen v II. polletju 1965, ker v letu 1966 se prodajne cene za bukovo hlodovino niso spremenile.

V letu 1966 se je število reklamacij precej povečalo, zlasti pri nekaterih sortimentih kot so celulozni les in drva za kurjavo. Papirles nas je v največji sezoni dobav obvestil, da tovarna celuloze v Krškem za nedoločen čas ni v stanju sprejemati celuloznega lesa listavcev. Kupec je takoj zaostрил pogoje pri kvaliteti in tako je prišlo večkrat do reklamacij, ki jih pred tem nismo poznali. Ker zaostritev kvalitetenih pogojev ni bistveno vplivala na dobavo, nas je Papirles obvestil, da se je znižala cena pri celuloznem lesu listavcev za 1.000 S din. Na znižanje cen nismo pristali in smo vse dobave fakturirali po cenah, ki so bile prvotno dogovorjene oz. katere je vsebovala pogodba.

Ker se je dobava bukove hlodovine potegnila do konca meseca maja in deloma že v junij smo tudi pri dobavah bukove hlodovine imeli več reklamacij. Zlasti je kupec ugovarjal kvaliteti, ker je bilo blago prepozno dobavljeno.

Maloprodaja:

Obrati za maloprodajo so v letu 1966 bili ustanovljeni in poslujejo v sestavu odpremne službe. Z realizacijo maloprodaje smo se nekoliko približali domačemu potrošniku, istočasno pa je maloprodaja vplivala tudi ugodno na samo realizacijo. V bodoče bo potreba maloprodajo še povečati, tako, da se bo domači potrošnik lahko oskrbel saj z nekaterimi sortimenti kot z drvni za kurjavo in z raznim gradbenim lesom. Maloprodajna služba ni povečala stroškov poslovanja, ker to delo opravlja odpremna služba, to je število zaposlenih se z ustanovitvijo obratov za maloprodajo ni povečalo.

Spremembe cen:

V letu 1966 se prodajne cene na domačem trgu niso spremenile. Do manjšega odstopanja pri prodajnih cenah je prišlo v izvozu. Izvozne cene so se nekoliko povečale, zlasti pri izvozu železniških pragov na Madžarsko.

Odkupne cene pa so se povečale z namenom, da bi to povečanje stimulatивно vplivalo na individualne proizvajalce ter da bi se odkup gozdnih sortimentov v celoti povečal.

Nabava:

Nabava osnovnih sredstev, kakor tudi ostalega potrošnega materiala je potekala po predvidenem planu ter v skladu z razpoložljivimi finančnimi sredstvi. V bodoče bo potrebno pri nabavi še večjo doslednost, ker dobavitelji zahtevajo v večini primerov takojšnje plačilo, zato naj se nabava izvrši izključno preko komercialne službe, ker ima le-ta več možnosti kontaktiranja z dobavitelji tako po vprašanju dobave kakor tudi cen in plačila.

V letu 1966 smo imeli za svoje potrebe na razpolago dovolj deviznih sredstev. K temu je deloma pripomogel povečani izvoz, deloma pa pogodba, ki smo jo sklenili z Jugobanko, katera nam je dala na razpolago cca 10.000.000 deviznih dinarjev. Sredstva iz retencije pa smo deloma prihranili za nakup opreme v letu 1967, ker s temi sredstvi prosto razpolagamo in imamo pravico do odkupa kadar devizna sredstva potrebujemo.

X. STROŠKI POSLOVANJA V LETU 1966

Celotni stroški podjetja so bili doseženi v primerjavi s planom 98 %. Podatek kaže na prvi pogled dokaj ugodno sliko in bi se po njem dalo zaključiti, da je podjetje pri svojem poslovanju znižalo stroške. Vendar pa se slika poslovanja bistveno spremeni, če stroške analiziramo po panogah in delovnih enotah ter jih primerjamo z doseženo količinsko proizvodnjo. Analiza stroškov nas privede do naslednjih ugotovitev:

1. Stroški izkoriščanja gozdov v SLP sektorju so se v masi povečali za 21 %. Povečanje gre deloma na račun povečanja obsega proizvodnje za 16 %, deloma pa za povečanje stroškov po proizvedenem m³. Povečanje mat. stroškov zaradi dviga proizvodnje je normalno, zaskrbljujoče pa je, da stroški po izdelanem m³ naraščajo, kar povzroča, da se poslovni uspeh podjetja znižuje. Vzroki za povečevanje stroškov so predvsem

- povečanje stroškov motornih žag (prekoračitev stroškov za 63%),
- povečanje stroškov izdelave
- povečanje stroškov spravila in prevoza.

Primerjava stroškov po fazah proizvodnje in po delovnih enotah, pokaže, da so doseženi stroški in prekoračitev po delovnih enotah v toliki meri različne, da se ne morejo opravičiti z različnimi prirodnimi pogoji.

2. Stroški gojenja gozdov so v primerjavi s planskim v masi nižji za 11 %. Če pa upoštevamo, da je plan po količini presežen potem je stanje stroškov v panogi še ugodnejše. Nekoliko manj ugodno sliko pa pokaže analiza stroškov po vrstah gozdnogojitvenih del po posameznih obratih. Če primerjamo stroške za isto vrsto dela po gozdnih obratih, se pokaže, da nekateri obrati nenormalno odstopajo od ostalih - tudi 100%. Vzroki za odstopanje so posledica deloma različnih naravnih pogojev, deloma pa so rezultat neupoštevanja normativov in premajhne kontrole izvedbe in obračuna del.

3. Stroški odkupa so doseženi z 85 %. Znižanje stroškov pri odkupu gre v celoti na račun znižanja odkupljenih količin. Vendar zniževanje stroškov na račun količine odkupljenih gozdnih sortimentov predstavlja za podjetje zniževanje dohodka v letu 1966 za 60.986.561,51 din.

4. Mehanizacija v letu 1966 ni izpolnila količinskega plana proizvodnje (83%), med tem pa so stroški doseženi 97 %-no, kar pomeni, da so stroški mehanizacije v primerjavi z doseženim količinskim obsegom proizvodnje preseženi za 14 %. Prekoračitve stroškov mehanizacije so v glavnem rezultat povečanih stroškov vzdrževanja strojev - popravilo - ki so pri nekaterih obratih tako visoka, da se ne morejo opravičiti z objektivnimi vzroki.

5. Stroški drevesnic so se povečali v primerjavi s planiranimi za 22 %. Preseganje stroškov je nastalo predvsem zato, ker se dela niso povsem plačevala po sprejetih normativih. Deloma je bil tak obračun del opravičen zaradi neugodnih vremenskih razmer, ki so ovirale pravočasno opravljanje del. V celoti pa se prekoračevanje stroškov ne more opravičiti z objektivnimi vzroki. To predvsem potrjuje dejstvo, da stroški drevesnic niso bili prekoračeni na GO Podturn, temveč so ob planirani količini proizvodnje sadik celo nižji od planiranih.

6. Stroški obratne režije so v masi prekoračeni za 3 %. Prekoračitev je nastala predvsem zaradi povečanja dopolnilnega prispevka za socialno zavarovanje. Vendar primerjava stroškov obratne režije po posameznih delovnih enotah pokaže, da so nekatere delovne enote presegle stroške celo za 24 %, medtem ko so ostali znižali splošne stroške. To variranje stroškov po delovnih enotah v primerjavi s planiranimi potrjuje ugotovitev, da so lahko tudi splošni stroški obratov nižji kot pa so realizirani.

Neposredni in posredni stroški v primerjavi s planiranimi

	Planirani stroški	Realiz.	%
Stroški 313 SLP	428.428.823	522.146.710	121
Stroški 313 ZAS	757.644.385	646.927.459	85
Stroški 311	281.668.506	250.957.497	89
Stroški mehanizacije	135.924.498	132.228.782	97
Stroški drevesnic	51.216.996	62.391.458	122
Stroški tekočega vzdr.	54.319.808	48.883.596	90
Stroški destilarne	8.414.400	6.935.082	82
Obratna režija	499.395.800	514.630.055	103
mater.del	92.482.100	96.345.912	104
osebni del	406.914.400	418.373.358	102

Upravna režiija	203.682.879	192.306.863	94
Skladišča	79.518.057	85.049.631	105
Obrat za gozd.načrt.	38.677.421	36.397.041	94
Gradbeni obrat	139.992.400	125.876.922	89
	<hr/>		
SKUPAJ:	2.670.469.573	2.617.796.014	98
	<hr/> <hr/>		

XI. FINANČNI POKAZATELJI

Podjetje je v poslovnem letu 1966 doseglo 33.227.667 N din celotnega dohodka, kar je za 25 % več kot v letu 1965 oziroma za 3 % več kot je bilo planirano. Neto produkt je povečan skoraj v enakem obsegu kot celotni dohodek, kar pomeni, da so stroški materiala in storitev (porabljena sredstva) narasli v enakem sorazmerju s povečanjem celotnega dohodka. Sam dohodek pa je večji za 9 % v primerjavi z letom 1965 oziroma za 1 % nad planiranim. To pomeni, da je dohodek za leto 1966 v primerjavi s celotnim dohodkom in neto produktom relativno manjši za 15 %. Do tega zmanjšanja je prišlo zaradi ogromnega povečanja stroškov, ki se krijejo iz neto produkta, saj so ti stroški v celoti večji od leta 1965 za 70 %, med njimi kot glavni: biološka amortizacija gozdov za 97 %, osebni izdatki, ki obremenjujejo poslovne stroške za 50 % in dodatni prispevek za socialno zavarovanje za 99 %.

Delitev dohodka na osebne dohodke in sklade je izvršena po sklepu delavskega sveta. Pri tem je bilo upoštevano načelo, da si podjetje zagotovi čimveč lastnih obratnih sredstev. Za obratna sredstva (poslovni sklad) je izločen znesek 480.208,93 N din, ta znesek pa je maksimalen glede na doseženi rezultat in nujne izločitve v druge sklade. Pri delitvi dohodka po pravilniku o delitvi dohodka bi se sredstva za osebne dohodke povečala za 665.226,00 N din, kar pa bi predstavljalo za podjetje obremenitev v poslovanju zaradi nezadostnih obratnih sredstev. Pri tem je treba upoštevati, da se je v letu 1966 dvignilo ekonomičnost sredstev in produktivnost skupno za 18 % ($K = 1,18$). Skupni osebni dohodki iz delitve dohodka so večji od leta 1965 za 12 %. Mesečno povprečje stalno zaposlenih delavcev je znašalo v letu 1966 716,24 N din čistih osebnih dohodkov ter je za 15 % večje od leta 1965, ko so znašali čisti mesečni osebni dohodki povprečno 624,89 N din.

Boleznine, izplačane v breme podjetja so povečane od 10,98 N din povprečno mesečno za delavca v letu 1965 na 14,34 N din v letu 1966 ali za 31 %.

Izločena sredstva iz celotnega dohodka za biološko amortizacijo so v letu 1966 znašala:

za družbeni sektor	3,188.010,00 N din
za zasebni sektor	1,501.027,15 N din
	<hr/>
	4,689.037,15 N din

Iz navedenih sredstev je moralo podjetje plačevati biološka vlaganja v gozdove v letu 1966 in poravnati obveznosti prevzetih občinskih gozdnih skladov v znesku 600,000,00 N din. Ob zaključku poslovnega leta vsa ta dela niso bila pokrita tako, da bo moralo podjetje v letu 1967 pokriti izvršena dela pri gozdnogojitvenih delih v višini 710.440,74 N din.

Investicije in biološka vlaganja v letu 1966 so znašala:

Investicije	1,828.875,20 N din
Intenzivni nasadi iglavcev	598.893,86 N din
Gozdnogojitvena dela	3,090.796,85 N din
Gozdnourejevalna dela	572.163,02 N din
	<hr/>
SKUPAJ:	6,090,728,93 N din

Fizični obseg izvršenih gozdnogojitvenih del je prikazan v prejšnjem delu poročila.

Primerjava podatkov o doseženem celotnem dohodku in dohodku ter njini razdelitvi je razvidna iz priložene tabele:

Pokazatelji finančnega uspeha

	Leto 1965	Leto 1966	Plan 1966	Ind. 3:2	Ind. 3:1
1	2	3	4	5	6
1. Celotni dohodek	26.595.108	33.227.667	32.149.505	125	100
2. Materialni stroški	9.708.770	12.375.629	11.560.384	127	107
3. Amortizacija I.	921.572	1.001.294	1.040.972	109	96
4. Investicijsko vzdrž.	357.280	427.429	507.040	120	84
5. Netoprodukt	15.607.485	19.423.315	19.041.109	124	100
6. Biološka amortiz.	2.358.712	4.645.744	4.326.108	197	107
7. Oseb. doh. ki brem. mater. stroške	653.762	981.105	1.235.372	150	79
8. Obresti od kreditov	136.904	166.961	223.000	122	79
9. Članarine	5.960	11.672	15.000	196	79
10. Zavarovalne premije	64.612	87.205	99.906	135	87
11. Obresti od poslov. sklada	289.998	281.412	320.000	97	85
12. Drugi ostali stroški	344.251	550.977	139.159	160	395
13. Prometni davek	159.753	94.660	150.000	59	63
14. Dohodek	11.593.533	12.603.576	12.532.263	109	101
15. Oseb. doh. in prisp.	10.392.864	11.598.353	10.996.262	112	107
16. Ostanek doh. za skl.	1.200.669	1.005.220	1.536.000	84	67
17. Število zaposlenih	813	852	819	105	104

Osnovna sredstva:

V letu 1966 je bila izvršena revalorizacija osnovnih sredstev po stanju 30.6.1966. Pri tem so bila osnovna sredstva povečana:

	Stanje 30.6.66	Revalorizirano	Indeks povečanja
1. Gradbeni objekti	12,460.161,48	19,365.637,83	155,4
2. Oprema	3,024.985,58	3,486.710,10	115,3
3. Nedokončane invest.	3,726.792,99	4,288.019,15	115,1
SKUPAJ po nabavni vrednosti	19,201.940,05	27,140.367,08	141,3
Sedanja vrednost	9,847.648,03	12,510.578,78	127,0

Revalorizacija je bila izvršena za vsa osnovna sredstva razen gozdov, osnovne črede, zemljišč in drugih pravic.

<u>Iztrošenost osnovnih sredstev:</u>	1965	1966
Gradbeni objekti	67 %	70 %
Delovne priprave	43 %	47 %

Iz gornjega je razvidno, da gospodarji podjetje z zelo starimi gradbenimi objekti, saj so ti že odpisani za 70 % kljub nizkim amortizacijskim stopnjam. Iztrošenost delovnih priprav je sicer nizka, vendar je potrebno upoštevati, da v tem odstotku ni/zajeta tehnična zastarelost delovnih priprav.

V letu 1966 so bila revalorizirana tudi sredstva skupne porabe, kateri vrednost je z revalorizacijo 30.6.1966 povečana za 28,5 % ali od 1,996.693,00 N din na 2,565.104,00 N din.

Za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami je podjetje osnovalo poseben obrat v okviru podjetja. Ta obrat v letu 1966 ni imel posebnih organov samoupravljanja, pa tudi njegovo poslovanje ni bilo organizirano. V sestavu podjetja je bilo ob koncu leta 62 stanovanj v vrednosti 2,153.556,10 N din. Realizacija obrata je znašala 66.957,08 N din. Sredstva amortizacije stanovanjskih hiš za leto 1966 znašajo 21.128,09 N din in gredo v sklad skupne porabe podjetja. Neizkoriščena sredstva investicijskega vzdrževanja ob koncu leta znašajo 27.046,36, tekočega pa 10.525,38 N din.

Obratna sredstva:

Povprečno razpoložljiva obratna sredstva v letu 1966 so znašala 5,029.664,40 N din ter so bila večja od leta 1965 za 36%. Povečanje je bilo nujno zaradi velikih zalog nedokončane proizvodnje, zalog materiala in drobnega inventarja ter zaradi velike vezave sredstev, vloženih v gozdnogojitvena dela. Povprečen koeficient obračanja obratnih sredstev v letu 1966 je bil 6,5 ter je v primerjavi z letom 1965 znižan za 8,5%, kar pomeni, da je bilo gospodarjenje z obratnimi sredstvi slabo, likvidnost podjetja se je poslabšala, vezana obratna sredstva so neupravičeno narasla za približno 500.000,00 N din. To stanje se bo v letu 1967 izboljšalo, v kolikor se bodo obrati držali letnega načrta pri izvajanju gozdnogojitvenih in ureditvenih del ter drugih postavljenih normativov.

Delavski svet Gozdnega gospodarstva Novo mesto je na seji dne 11. februarja 1967 razpravljaj in sklepal o naslednjih zadevah:

1. Potrdil je zaključni račun za leto 1966. Pri tem je obravnaval poročilo inventurnih komisij. Iz poročila ugotovimo, da je po inventurnem stanju za 96.631.069 din materiala, po knjižnem stanju pa je vrednost materiala za 96.334.967 S din. Ugotovljeni so viški za 1.033.847 S din in primanjkljaj za 737.745 S din. Frikazani viški so nastali zaradi preklasifikacije gozdnih sortimentov. Primanjkljaj pa je nastal zaradi preimenovanja nekaterih rezervnih delov in nepravilne evidence z avtomobilskimi gumami, ter tatvin (cement ter drugi drobni inventar). Delavski svet je za nastali primanjkljaj, ki je nastal po krivdi posameznega delavca ali skupine delavcev, obremenil te ljudi. Diskusija je bila tudi o gospodarjenju v letu 1966 in ker je o tej tematici več napisanega v poslovnem poročilu, je tu ne bomo obravnavali.
2. Potrdil je zaključni račun počitniškega doma.
3. Računovodja je seznanil delavski svet o izvršeni revalorizaciji osnovnih sredstev.
4. Določil je amortizacijsko stopnjo za osnovna sredstva, h katerim spadajo tudi gozdovi SLP.
5. Zavrnil je pritožbo Fabjan Jožeta, ki jo je vložil zoper sklep obratnega delavskega sveta, kateri ga je izključil iz delovne skupnosti zaradi samovoljne zapustitve dela.
6. Za rekonstrukcijo ceste Trebnje-Mokronog je odobril prispevek v znesku 3 milj. S din.
7. Sprejel je sklep, da prevzame gozdove in gozdna zemljišča v državljanski lastnini v gospodarjenje na področju občine Trebnje, ki po odloku spadajo pod gozdnogospodarsko območje Brežice.

Na 7. redni seji dne 6. marca pa je delavski svet razpravljaj in sklepal o naslednjem:

1. Potrdil obračun uspeha poslovanja po delovnih enotah in v tej zvezi sprejel naslednje sklepe:
 - a) delovna skupnost, posebno pa še odgovorni tovariši morajo izpolnjevati sklepe, ki jih sprejme delavski svet in svoje delo prilagajati internim predpisom, če so ti neprimerni pa morajo zahtevati spremembo.
 - b) Utrditi osebno odgovornost. Delavec naj na delovnem mestu odgovarja za delo za katerega je po poslovniku zadolžen.
 - c) Službe morajo izdelati ukrepe za nadaljnje delo. Pravočasno morajo opozarjati na pomanjkljivosti in napake, še posebno morajo za to skrbeti obratovni knjigovodje.
 - č) Komerčiala naj prilagodi službo tržnim razmeram. V kolikor ni bilo potrebno doslej iskati tega, bo to pri siljena storiti od danes naprej. Gozdnemu gospodarstvu ni vseeno, kako so predani posamezni gozdni sortimenti, zato mora komerčiala iskati trg, na drugi strani pa pravočasno seznanjati proizvajalce kaj in kakšne sortimente naj trenutno ali dolgoročno izdelujejo.
2. Sprejel je predlog dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in sicer:
 - a) delavcu, ki koristi redni letni dopust pripada nadomestilo osebnega dohodka, ki ustreza povprečnemu osebnemu dohodku, ki ga je imel v zadnjem letu.
 - b) Delavec, ki koristi izredni dopust ima pravico do osebnega dohodka v višini osnove določene v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.
 - c) Delavcu pripada nadomestilo osebnega dohodka v višini povprečnega urnega, dnevnega ali mesečnega osebnega dohodka za preteklo leto za prvih 30 dni odsotnosti z dela zaradi naslednjih bolezni:
 - 100 % od prej navedene osnove, če je nastopila nezmožnost za delo zaradi nesreče pri delu, poklicne bolezni in zdravljenja kile,
 - 80 % od osnove, če je delavec nezmožen za delo zaradi bolezni, medicinskih preiskav in če nastopi nesreča na poti z dela in na delo.
 - 70 % od osnove, če se ponesreči izven delovnega mesta in izven poti na delo in z dela in če neguje obolelega družinskega člana.

Nadomestilo gre delavcem v celoti, če je pred nastopom bolezni zaposlen nepretrgoma 9 mesecev ali s presledki v zadnjih dveh letih 18 mesecev, v kolikor teh pogojev nima, se nadomestilo zmanjša za 20 %. Delavski svet je pooblastil plansko analitsko službo in računovodstvo, da pripravijo predlog sprememb pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

3. Sprejel je predlog sprememb pravilnika o varstvu pri delu. Spremembe bodo objavljene v Tolenjskem gozdarju.
4. Potrdil je spremembo normativa za gojenje gozdov, drevesničarstva, urejanja in projektiranja gozdnih cest.
5. Potrdil je gozdnogospodarske načrte za gospodarski enoti Pendarjevka-Kobile in Hmeljnik.
6. Zavrnil je zahtevo po ustanovitvi gozdnih obratov v Zagradcu in Šentjerneju.
7. Razpisal volitve v delavski svet.
8. Odobril nakup stanovanja v Trebnjem. Togoj pa je da dobimo posojilo na banki.
9. Odobril financiranje strokovnega šolstva in sicer gozdarskemu šolskemu centru v Postojni bomo dali 0.60 % od izplačanih osebnih dohodkov, v medobčinski šolski sklad pa 0.40 %.
10. Sprejel je sklep o spremembi 25. člena pravilnika o delovnih razmerjih, ki določa delovni čas. Po tem predlogu bo delovni čas za voznike motornih vozil, ki prevažajo les, nakladalce kamionov in vagonov ter delavcev, katerih delo je vezano na prevoz in nakladanje, tak:

november	7 ur	februar	9 ur	junij	8 ur
december	7 ur	marec	9 ur	julij	8 ur
januar	7 ur	april	9 ur	avgust	8 ur
		maj	9 ur	september	8 ur
				oktober	8 ur

11. Spremeni se tudi 47. člen pravilnika o delovnih razmerjih. Po tem sklepu pripada delavki porodniški dopust 105 dni.

Upravni odbor je na seji dne 9.2.1967 razpravljajal in sklepal o naslednjem:

1. Revalorizacija osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe. Upravni odbor priporoča delavskemu svetu, da zniža amortizacijo za 20 % od povprečne amortizacije, ki je določena z revalorizacijo, za naslednja osnovna sredstva: ceste, gozdarska gospodarska poslopja, kamioni in traktorji in za uvozno opremo.

Vsa druga osnovna sredstva se revalorizirajo po sprejetih predpisih.

2. Razpravljajal je o količinskem planu in planu investicij. V tej zvezi priporoča delavskemu svetu, da sprejme sklep tako, da bosta plan investicij in količinski plan postavljena v višini razpoložljivih finančnih sredstev. Zaradi tega predlaga znižanje plana in sicer:

1. Zniža se plan pogozdovanja za 20 ha	85.600,00
2. Nabavili ne bomo računskega stroja	18.000,00
3. Nabavili bomo samo en stroj za kopanje jam	10.000,00
4. Odstopimo od nakupa oseb. avtomobila	36.000,00
5. Letos ne bomo gradili ceste	
- Sredgorski križ-Ribnik	45.500,00
- Nemeč	5.000,00
- Zavetišče v Jelendolu	2.000,00
- Garaže v Črnomlju	2.560,00

3. Razpravljajal je o odkupu in v tej zvezi sprejel sklep, da se tovariši, ki delajo na področju odkupa z vso resnostjo lotijo tega dela. Od blagovne proizvodnje je v veliki meri odvisna realizacija plana gozdnogojitvenih del. Prav zato ne smemo dopustiti, da se les izvaža iz gozda nekontrolirano drugim kupcem, še manj pa, da se tehnični les izdeluje v drva.
4. Vozniku osebnega avtomobila Kobe Milošu je upravni odbor odobril v skladu s pravilnikom o motornih vozilih 70.000 S din nagrade za prevoženih 100.000 kg brez večjih popravil.
5. Reševal je prošnje za odpis gozdne takse.

TEKMOVALI SMO ZA FRICOV POKAL

Zopet smo se zbrali gozdarji in lesarji na tekmovanju za Fricov pokal v Črmošnjicah. Letos je bilo to že zgodaj - 15. januarja. S tem je bila uradno odprta zimska sezona v Dolenjskem zimskošportnem centru. V lepem vremenu se je prijavilo za tekmovanje dvajset smučarjev iz vseh gozdnih obratov razen iz Podturna in Metlike.

Tekmovali smo v dveh tekih. Obe progi je postavil Peric Andrej na spodnjem delu smučišča. V prvem teku je najbolje vozil lanski zmagovalec Janez Rustja. V drugem teku pa je Serini z odlično vožnjo nadoknadil zamujeno s prve vožnje in zmagal tudi v končni razvrstitvi. Kljub lahki progi je bilo veliko padcev, odstopov in diskvalifikacij.

Vrstni red je sledeč:

1. Serini Alojz, GG Uprava	0;56,1
2. Rustja Janez, GG Uprava	0;56,3
3. Ing. Rott Jože, Novoles	1;00,3
4. Ing. Mlakar Damjan, GO Trebnje	1;00,4
5. Ing. Japelj Boštjan, GO Straža	1;03,8
6. Golež Janko, Novoles	1;05,4
7. Šebenik Janez, GO Črmošnjice	1;07,7
8. Bukovec Janez, GO Trebnje	1;12,3
9. Ing. Štor Adolf, GO Straža	1;13,1
10. Ing. Kure Jože, GG Uprava	1;28,4
11. Weis Jože, GO Črmoledj	1;45,6

Diskvalificiranih je bilo devet tekmovalcev.

Ekipno pa je vrstni red takle:

1. GG Uprava (Serini, Rustja)	1;52,4
2. Novoles (Rott, Golež)	2;05,7
3. GO Trebnje (Mlakar, Bukovec)	2;12,7
4. GO Straža (Japelj, Štor)	2;16,9

Prvih deset je prejelo skromna priznanja. Po objavi rezultatov je bil tudi občni zbor Smučarskega društva "Rog".

Ing. Japelj Boštjan

PRIKLJUČITEV GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE "KRKA" H GG NOVO MESTO

Z uveljavitvijo novega republiškega zakona o gozdovih, je bil severozahodni podaljšek suhokranjskih gozdov, ki so jih taksatorji zajeli v gozdno gospodarsko enoto Krka, priključen Gozdnemu gospodarstvu Novo mesto.

Meja enote poteka po katastrskih mejah tako, da ne oblikuje najboljše gravitacijske enote. Južna meja začenja na Jese-novem hribu in poteka po grebenih in grapah preko Korinjskih hribov tako, da izpusti 106 ha Javke, ki v celoti pripadajo KGP Kočevju, čeprav ležijo v štirih katastrskih občinah oziroma v dveh gozdnogospodarskih območjih. Dalje poteka meja proti severu po področju Š. Romarja in Randol, kjer se meja spusti skoraj v ravni črti na izvir reke Krke in izliv Viš-njice, ki je mejni potok vse do Kompolj, od koder meja vi-juga po parcelah k.o. Doba proti Podborštu. Vzhodna meja teče od Pokojnice čez Trnuški grič na Kremenjak mimo Valične vasi do Zagradca oziroma Višenj.

V geomorfološkem pogledu je gospodarska enota na prehodu iz dinarske zgradbe v alpsko zgradbo posavskega hribovja. Prev-laduje apnenec. Relief ima izrazit kraški značaj, ki ga pov-darjajo kraška polja, kraške jame in reka z značilnim, močnim kraškim izviro.

Organizacijsko je enota pripadala gozdnemu obratu pri Agro-kombinatu v Grosupljem, kar je bilo do odstopitve v nasprot-ju z načeli novega republiškega zakona o gozdovih.

V politično-teritorialnem pogledu leži enota v območju občine Grosuplje, ki je pretežno agrarna in zaostala. Površine zemljiš-kih kategorij, ki jih izkazuje katastev v letu 1965 so za to enoto naslednje:

- gozdovi	3.865 ha	42,1 %
- njive	1.759 ha	19,2 %
- travniki in vrtovi	2.015 ha	22,0 %
- pašniki	1.306 ha	14,4 %
- ost.zemlj.	212 ha	2,3 %

SKUPAJ: 9.157 ha 100 %

Dejansko stanje je zaradi zaraščanja opuščenih pašnikov pre-cej drugačno, saj je po ureditvi gozdov 945 ha gozdne povr-šine več, kot jo izkazuje kataster. Lastniška struktura goz-dov je naslednja:

- državljanski gozdovi	4.496,37 ha
- gozdovi SLP-II	53,60 ha
- gozdovi SLP-I	248,96 ha
- gozdne poti	2,46 ha

4.801,39 ha

Slabše zaraščeni pašniki z redkim grmovjem so predvideni za melioracijo. Takih površin je največ v k.o. Ambrus, k.o. Višnje, k.o. Vel. Globoko, itd. Skupaj je za melioracijo predvideno 569 ha takih pašnikov. Značilni so za to pokrajino tudi devastirani gozdovi z nizkimi in slabimi lesnimi zalogami, ki so v posesti 1366 lastnikov. Povprečno pride 3.3 ha gozdne površina na lastnika, povprečna velikost parcele pa je 0.9 ha. To močno otežkoča racionalno gospodarjenje z gozdovi.

Gozdovi SLP - I in SLP - II so raztreseni med zasebnimi gozdovi in predstavljajo v glavnem labilne enote, razen enote "Gozdek", ki je stabilna enota v k.o. Krka. Z vsemi SLP-1 površinami je gospodarilo GG Ijubljana. SLP - II gozdovi so v lasti kmetijske zadruge v Ivančni gorici in Agrokombinata Grosuplje. Odvajanje SLP - II površin je nesmiselno in proti načelom sodobnega gospodarjenja z gozdovi.

Ugodni klimatski in edafski faktorji so izoblikovali v našem področju v nižjih predelih predvsem gozdno združbo gradna in belega gabra, v višjem predelu pa bukve s hrastom in bukve s tevjem. Združbi gradna in belega gabra je močno primršana smreka, tako, da tvori tudi čiste sestoje. Ta združba se vleče severno od reke Krke do Kremenjaka. Gospodarsko so ti gozdovi najpomembnejši, saj so glavni vir blagovne proizvodnje. Gozdovi zapadno od Krke so močno degenerirani. V bližini naselij se v tem predelu posebno močno izvaja steljarjenje, ki ima za posledico zelo oslABLJENE gozdove.

Razmerje drevesnih vrst za celo gospodarsko enoto je zelo neugodno, saj je iglavcev le 28 %. Precejšen delež listavcev odpade na hrast (34 %) in ostale listavce, ki jih je 11 %. Med ostalimi listavci je največ belega gabra, ki tvori ponekod tudi čiste sestoje. Le-te so kmetje izločili predvsem za pridobivanje stelje in drv. V takim sestojih se rada pomlaja smreka, vendar pa jo kmetje namensko uničujejo, da ne bi ovirala grabljenja.

Struktura lesnih zalog je tudi neugodna, saj je v razširjenem debelinskem razredu 10-30 cm 69 % lesne mase, v razširjenem deb.razredu 30-50 cm pa 30 % lesne zaloge in le 1 % lesne zaloge predstavljajo drevesa nad 50 cm prsnega premera. To razmerje velja za kmečke gozdove, ki so bili premerjeni s poslno premerbo. Če pa bi upoštevali tudi cenitve bi bila struktura še bolj neugodna. V SLP-1 gozdovih je stanje boljše, vendar v celoti skoraj ne vpliva na strukturo, ki velja za g.g. enoto, ker je teh gozdov malo.

Povprečna lesna zaloga na ha znaša 123 m³ (34 m³ igl. in 89 m³ listavcev). Analogno temu so nizki prirastki- 2,7 m³/ha (0.9 m³ iglavcev in 1.8 m³ listavcev). Letni etat znaša 1.6 m³/ha (0.4 m³ iglavcev in 1.2 m³ listavcev). Tudi za SLP - 1 so podatki podobni, razen za stabilno enoto "Gozdek", kjer je lesna zaloga 304 m³/ha in za nekatere manjše SLP-1 površine. Neugodna je tudi struktura prirastka. V deb.razredu 10-30 cm prirašča 75 %, 30-50 cm 24 % in le 1 % na drevju nad 50 cm premera. V strukturi ni večjih razlik med iglavci in listavci.

V k.o. Valična vas je 6 ha varovalnih gozdov, kjer se izkoriščajo le slučajni pripadki. Na 1207 ha je lesna zaloga ocenjena. To so predvsem grmišča, gošče in tanjši drogovnjaki.

Pred reorganizacijo je bila enota pod revirnim vodstvom z delovodskimi okoliši, razen k.o. Dob in k.o. Fodboršt, ki sta pripadali pod revir Ivančna gorica. S pripojitvijo je bila izvršena tudi reorganizacija terena. Ker je zasedba bivših delovodij (sedaj začasnih pomočnikov revirnih gozdarjev) prevelika, je teren razdeljen v dva revirja z revirnim gozdarjem, ki dela z dvema pomožnima revirnima gozdarjema. Personalna zasedba je z ozirom na nizek etat, oziroma na majhno blagovno proizvodnjo ^{pre-}velika.

Že ob sami reorganizaciji se je pokazalo, da se bo več delovnih mest ukinilo. Nesorazmerno je bil po teritorialnem principu razdeljen tudi ostali kader. Ker je sedež obrata v Straži, oddaljen od središča Krke 32 km, je na Krki izpostava z uradnimi urami ob torkih in petkih. Tu se rešujejo naknadne prošnje in odobrava les za domačo uporabo po predhodno vloženi prošnji, številki gradbenega dovoljenja in dokumentaciji, oziroma specifikaciji lesa.

Večji problemi so se pojavili v obračunavanju biološke amortizacije nekmetom, ker so kriteriji za kmeta-nekmeta drugačni, kot jih tretira GG Ljubljana, oziroma KGP Kočevje. Prav tako je občinski odlok o količini lesa za domačo uporabo v neso-

razmerju z odloki drugih občin. Froglem se odraža v prekupčevanju z lesom, ki kmetom po odloku pripada. Agrokombinat ima še registracijo za odkup in prodajo lesa na negozdnih zemljiščih, oziroma za les, s katerim kmetje razpolagajo po odloku. Na terenu propagirajo z višjo ceno, vsaj za višino biološke amortizacije, kar neugodno vpliva na naš odkup.

Stanje gozdnega sklada koncem 1966 je za celotno občino Grosuplje nerešeno. Izkazali so 35 milijonov S din zaostanka. Na naše gozdove odpade okrog 5 milj. S din terjatev do kmetov, oziroma lastnikov gozdov. Po analizi terjatev smo ugotovili, da je "številčni" prikaz netočen, ker so se držali "teritorialnega" principa, ki ne more ustrezati dejanskemu stanju, ker imajo lastniki gozdove tudi v treh gozdno gospodarskih območjih. Vsote so izkazane na osebo, ki jih ni, ali pa so celo plačale vse obveznosti, oziroma so bile oproščene gozdnega sklada, oprostitev pa niso bile upoštevane.

Pri izvajanju gozdnogospodarskega načrta se moramo ozreti še na naloge, ki jih moramo izvršiti, če hočemo doseči gospodarski cilj. Take naloge so:

- postopno dvigniti lesno zalogo (v 30 letih je treba doseči 200 m³ iglavcev in listavcev na ha gozda),
- povečati delež iglavcev in plemenitih listavcev (delež iglavcev bomo povečali z vnašanjem smreke in macesna v čiste listnate sestoje, delež plemenitih listavcev pa bomo povečali pri čiščenju oziroma redčenju bukovih gošč in drogovnjakov),
- namensko vlagati biološko amortizacijo v gozdove (v prejšnjih letih so se ta sredstva večkrat vlagala v popravila vaških poti, elektrifikacijo vasi, itd.)
- izvesti melioracije,
- preprečiti nadaljno devastacijo gozdov zaradi prekomernega steljarjenja,
- izvajati premeno v ekonomsko utemeljenih gozdovih (monokulturalnih)

Naloga organov upravljanja podjetja pa je, da dokončno izoblikujejo organizacijsko obliko te gospodarske enote z dovolj močno zasedbo kadra, ki bo kos nalogam, ki mu jih bo nalagala družba.

Ing. Jernej Piškur

VIII. REPUBLIŠKO PRVENSTVO GOZDARJEV, LESARJEV
IN LOVCEV V SMUČANJU

Osmič smo se zbrali smučarji-gozdarji na tradicionalno tekmovanje. Tokrat je bilo to na smučiščih ob Celjski koči. Prireditelj je bila celjska sekcija DIT-a gozdarstva in lesne industrije. Tako tradicija ni bila prekinjena, kar dokazuje, da ima športno udejstvovanje mnogo prijateljev v kolektivih gozdne, lesnopredelovalne in lovske stroke.

Posebno pa je razveseljivo to, da tu ne gre za vrhunske športne dosežke, ampak tudi za tovariško srečanje, za izmenjavo strokovnih mnenj in za razvedrilo. To je še posebej pomembno, ker zahteva današnji čas-čas družbene reforme, še posebej veliko napora in sposobnosti. Športno udejstvovanje združeno z razvedrilom pa ima tudi velik rekreativen pomen.

Številna udeležba - preko 200 udeležencev - in znana imena vrhunskih smučarjev daje temu tekmovanju še poseben značaj in je že povsem preraslo tekmovanje sindikatov in ga zato upravičeno nekateri imenujejo državno prvenstvo v malem. Označeno je celo v vseh zveznih smučarskih koledarjih.

Tudi Dolenjsko so letos zastopale ekipe GG Novo mesto, Novoles Novo mesto, KGP Kočevje in Inlesa iz Ribnice.

Tekme so se začele pravzaprav že v Črmošnjicah na Fricovem pokalu, ki je bilo hkrati izbirno tekmovanje za republiške tekme. Ker pa Serini in Rustja nista odpotovala, so zastopali naše podjetje Mlakar, Knez in Japelj. Vodja ekipe je bil stalni in že večkratni vodja Šebenik Janez in Črmošnji. Ekipo Novolesa so sestavljali Pott, Golež in Aš.

Odšli smo s "fičoti" že v petek zjutraj. V celju smo si uredili prenočišče in jo takoj mahnili na 15 km oddaljeno Celjsko kočo. Tu so že trenirali udeleženci tekmovanja. Ogledali smo si progo in novo vlečnico, ki so jo pravkar dograjevali in je že poskusno obratovala. Sneg je bil zelo leden in kar s strahom smo gledali ledeno strmino pod kočo. Pod kočo je bila proga še bolj strma, na njej pa le malo snega, zaradi česar so vsak večer polivali progo z vodo, da bi ostal led vsaj do nedelje-do tekem. Zvečer smo se vrnili v "Celeio" in začelo se je obujanje spominov na prejšnja tekmovanja in šolska leta.

Zvečer je bilo tudi žrebanje startnih števil. Imeli smo precej slabe številke, najboljša 59 in najslabša 137. S precejšnjim strahom smo šli spat, deloma zaradi proge, deloma pa zaradi neugodnega žreba.

V soboto je bilo tekmovanje tekačev. Novomeščanov ni bilo na štartu, kot že tudi prejšnja leta ne. Prej ni bilo denarja za opremo, letos pa je denar naenkrat bil, opreme pa v nobeni trgovini ne. Za drugo leto pa moramo že v jeseni poskrbeti zanjo.

Tekači so pretekli progo 10 km, tekačice pa 5 km. Mi smo še trenirali in upali, da bo sneg obstal, čeprav je popoldan naenkrat pritislila odjuga in je sneg vidno kopnel. Ob petih popoldne je bila spodnja strmina že kopna. V nedeljo smo bili ob desetih že vsi na štartu. Proga je bila na žalost (ali pa na našo srečo) skrajšana za 1/3. Najprej so tekmovala dekleta, nekaj sto metrov višje pa moški. Drug za drugim so se spuščali po progi Lakota, Klinar, Logar, Plesec, Slokar, Fortin in še drugi znani tekmovalci. Nam je bilo vedno bolj tesno pri srcu. No, po eni uri smo bili končno na vrsti.

Zmagal je Peter Lakota pred Klinarjem in Plescem.

V drugi starostni grupi je zmagal Tinček Mulej.

Dolenjci smo se uvrstili v "zlato sredino".

Po končanih tekmah smo se zbrali pred Celjsko kočo, kjer so objavili rezultate, razdelili pokale in priznanja, nato pa so nas povabili na skromno pogostitev.

Ko smo odhajali smo si želeli: "Na svidenje na devetem prvenstvu zelene bratovščine!".

Ing. Japelj Boštjan

VRNILI SMO OBISK SLOVAŠKIM LESARJEM

(nadaljevanje)

V sredo 7. septembra smo pričeli z najbolj zanimivim in s strokovnega gledišča najbolj poučnim delom ekskurzije. Dopoldne smo zakročili z avtobusom po bližnji okolici. Obiskali smo gozdarsko šolo v Banski Štiavnici, oziroma njen prekrasni arboretum. Od direktorja šole, ki nam je bil za vodiča in nas je popeljal skozi park, ki obdaja šolsko zgradbo, smo izvedeli mnoge zanimivosti. V prostorih sedanje srednje gozdarske šole je včasih bila prvoustanovljena gozdarska fakulteta v srednji Evropi. Strokovnjaki iz te šole so odhajali v vse predele tedanje Avstrije in marsikoga je zaneslo tudi v naše kraje.

Arboretum je bil pravzaprav zelo majhen, zlasti v primerjavi z našim v Volčjem potoku. Malokje pa bi lahko človek našel toliko posebnosti, redkih drevesnih in grmovnih vrst ter form. Celo Novolesarji so z zanimanjem gledali in poslušali, kaj je povedal vodič. Tako smo na primer videli poleg drevesnih vrst in form, ki jih lahko najdeš pri nas v Volčjem potoku ali botaničnem vrtu v Ljubljani še: kačasto smreko (*Picea excelsa* var. *virgata*), katere vejice so bile sestavljene iz poganjkov podobnih vršnim poganjkom tega drevja, visečo bukev (*Fagus silvatica* var. *pendula*) s pobešenimi vejami, lesko drevesaste vzrasti (*Corylus colurna*), gaber z listi podobnimi hrastovim (*Quercus petraea* var. *quercifolia*), tiso piramidalne oblike (*Taxus baccata* forma *pyramidalis*), hrast piramidalne oblike, atlantsko cedro (*Cedrus atlantica*, forma *glauca*), visečo brezo (*Betula verrucosa laciniata*), jelko žalujko (*Abies alba* var. *pendula*) itd.

Kar težko smo se poslovili od arboretuma.

Po krajšem postanku še v samem mestu, kjer je naš dolgi avtobus vzbujal veliko pozornost, smo krenili v Antol. V tem kraju je v nekdanji graščini gozdarski in lovski muzej. Dolgo smo čakali, da se je od nekod pojavil čuvaj muzeja s ključi. In ni nam bilo žal, da smo ga počakali. Grad je bil v obliki četverkotnika z velikim dvoriščem v sredini. Zbirke so bile v vseh prostorih. Predvstopom v sobane smo morali natakniti na čevlje natikače, da ne bi umazali debelih preprog in parketa.

Najprej smo vstopili v lovski muzej. Toliko lovskih trofej in nagačenih živali verjetno ne bom videl nikoli več. Naši kolegi

lovci so bili čisto iz sebe. Vse stene soban so bile okrašene z rogovi najlepših primerkov visoke divjadi. Iz sobe^v sobo so se vrstile večje zanimivosti. Mnogo eksponatov je bilo tudi v vitrinah. Vsi predmeti so bili opremljeni s podnapisi in pojasnili, tako, da si takoj vedel kaj predstavljajo. V eni sobi smo videli prekrasno zbirko lovskega orožja. Od čisto primitivnega s polnjenjem od spodaj do novejšega orožja.

Iz lovskega dela muzeja smo krenili v prostore, kjer je bila razstavljena stanovanjska oprema. Videli smo najstarejše pohištvo, predvsem spalnice, katere je včasih uporabljala grajska gospoda. Zlasti postelje so bile zelo razkošne in udobne. Primerki v prvih sobah so imeli nad seboj še baldahin. Najbolj so prijale očesu omare in pisalne mize v stilu Biedermeier. Vsaka soba je bila tudi nalepljena s tapetami druge barve. Res čudovito. Lepše opremljene sobe s starim pohištvom sem videl dosedaj le v gradu Miramar pri Trstu. Bolj smo se bližali novejšemu pohištvu, bolj je to postajalo nižje in enostavnejše. Nisem se mogel znebiti vtisa, da so naši predniki spali veliko bolj udobno kot danes mi. Zlasti, če še upoštevamo, da ljudje postajajo po rasti vedno večji, pohištvo in prostor v katerem bivajo, pa se manjša. Posebnost te zbirke pohištva je bila pisalna miza, katere vrednost se v našem denarju ceni na nekaj 10 milj. din. Bila je iz slonove kosti, okovana s srebrom, v njo pa je bilo vdrelano tudi razno drugo kamenje.

V spodnjih prostorih gradu je bilo razstavljeno gozdarsko orodje, tako ročno kot motorne žage. Zbirka je obsegala primerke prvega orodja, ki se je uporabljalo v gozdarstvu do najnovejšega. Posebnost so bile prve motorne žage zlasti tipa Stihl. Kako velike, težke in okorne so bile. Prav neverjetno je, da so lahko z njimi sploh delali.

Polni globokih vtisov smo zapustili muzej, marsikdo z željo, da bi še kdaj prišel v te prostore, ter bolj počasi in natančno še enkrat pogledal zbirko. Še dolgo smo se med vožnjo v avtobusu pogovarjali o muzeju in o tem, kako je škoda, da večine podobnih gradov iz doline gradov ob Krki ni več. Najlepše med njimi Žužemberški, Soteški in Hmeljnik je vzela vojna vihra. Res je škoda, da se ne reši in zaščiti vsaj tisto kar je še ostalo.

Iz Antola, ki nosi ime po istoimenskih fevdalcih, smo se odpeljali v Žarnovice. Tu smo imeli kosilo, popoldne pa je bil ogled tovarne "Preglejka". Razdelili smo se v več manjših skupin in krenili po obširnih prostorih posameznih obratov. Tako je naša skupina najprej videla obrat za proizvodnjo ivernih plošč. Iz iverk so proizvajali montažne gradbene elemente. Obrat je bil novejši in z majhnim številom zaposlenih delavcev.

Nadaljnji obrat je bila parketarna. Našo pozornost je vzbudila velika stopnja mehanizacije in izurjenost delavk pri strojih. Ves proizvodni proces izdelave parketa je potekal ob tekočem traku. Odpadek je znižan na minimum. Tako izkoristijo tudi najmanjše deščice in jih lepijo na podlogo iz tkanine kvadratne oblike. S tem poenostavijo tudi pakiranje in samo polaganje parketa. Položi se ga skupaj s podlogo.

V hali, kjer so bili montirani polnojarmeniki nismo opazili nič posebnega. Pač pa je bilo krlišče vzorno urejeno. Hlodovina prihaja v žagalnico po transporterjih.

Pred obratom, kjer luščijo hlodovino in proizvajajo vezane plošče, smo se zopet vsi skupaj zbrali. Ugotavljali smo prednosti mostnega žerjava pred tistim, ki ga imajo v Novolesu na Kombinatu. Žerjav se je zelo hitro gibal po tirih in prepeljeval hlodovino po krlišču. Parilne jame so bile naenkrat napolnjene z luščenci. V sami tovarni pa proces proizvodnje ni bil tako posrečeno urejen kot v Novolesu. Večkrat so bili zastoji, ko so eni delavci čakali na druge. Naši kolegi iz Novolesa so to glasno komentirali in primerjali z ureditvijo pri njih. Podrobnosti proizvodnje vezanih plošč ne bi opisoval, ker je podobna proizvodnji v kombinatu v Straži. Tega pa si je gotovo že vsak od nas ogledal.

Po ogledu tovarne smo se vrnili v Sklene Teplice. Zvečer smo ponovno prišli v Žarnovice, kjer so nam v prostorih obratne menze pripravili poslovilni večer. Ko smo vstopili v dvorano so nas že vsi čakali, orkester pa nam je zaigral dobrodošlico. Od Slovakov je bilo prisotnih tudi precej tistih, ki so bili takrat pri nas na Dolenjskem. Ob polnih mizah smo občujali spomine na lepo preživele dni. Kmalu smo se čisto pomešali med seboj. Enkrat si sedel tu, enkrat tam, povsod so te vabili. Skratka lep tovariški večer. Nekaterim našim pa trgovska žilica ni dala miru in se jim je to zdela tudi zadnja prilika, da pretopijo v krone dežne plašče. Ure so ob petju in zdravicah hitro tekle in pozno zvečer smo se vrnili v Teplice počivat.

Ing. Slavko Klančičar

POTOVANJE V SEVERNO ITALIJO
(nadaljevanje)

Nasadi zelenega bora, čisti ali z malo primesjo macesna in zel. duglazije, ki smo jih videli v Ternavassu so lepi, vitalni z velikim višinskim prirastkom. Štiri, pet metrov visoka drevesa so sedaj v vrstah videti že gosta, pa tudi med vrstami je vse manj prostega prostora, zato že po nekaj letih ni več mogoča konsocijacija s kmetijskimi kulturami. Vse bolj prevladuje mnenje, da med iglavci, ki močno površinsko razširjajo korenine sploh ni primerno gojiti poljščin. Drugače je pri topolo, ki korenini v globino tal.

Nasadi so lepi in dobro obetajo. Od naših prvih nasadov (Zerjavina, Mlake) so dve do tri leta starejši. Težko je razčleniti prednost tamkajšnjih nasadov pred našimi na prednost zaradi starosti in na prednost zaradi dobre priprave tal, dognojevanja in selekcije sadik. Stroški osnovanja na 1 ha znašajo 300.000 - 450.000 lir, največji so tam, kjer je potrebna priprava tal. Od 450.000 lir porabijo za čiščenje tal 20-30 %, za nabavo in transport pa slabo polovico. Za kopanje jam (strojno) porabijo 33.000-79.000 lir. Če k temu prištejemo še 1 - 1.5 milijona lir za nakup 1 ha zemljišča, ugotovimo, da je snovanje nasadov razmeroma drago. Za nego nasadov predvidevajo porabiti do 30.000 lir/ha letno. Računajo, da se jim bo vloženo delo izplačalo pri prirastku 10-15 m³/ha.

Zanimalo nas je, kako je z bojaznijo pred monokulturami iglavcev. Na vprašanje smo dobili tak odgovor: Ne osnavljamo zelo velikih nasadov. Največji so kompleksi s 50 - 60.000 sadikami. Vzgajati je treba proti boleznim odporne sadike. Predvideti moramo vse nevarnosti in organizirati potrebno varstvo pred boleznimi. Tudi v kmetijstvu se ne bojimo monokultur, temveč jih z uspehom gojimo.

V okolici gradu Ternavasso je na 40 ha površine razširjen sestoj zelenega bora, v katerem nabirajo seme. Sestoj je nastal s prirodno nasemenitvijo iz 10 dreves zelenega bora, ki so jih tu zasadili l. 1830. Sestoj je sedaj star 50 let, povprečni starostni prirastek pa dosega 12 m³/ha. Stroški zbiranja za 1 kg semena znašajo okrog 2.300 lir.

V inštitutu pozorno proučujejo tudi vse nevarnosti, ki prete nasadom od raznih bolezni in škodljivih insektov. Za zeleni bor najnevarnejša je mehurjasta rja (*Cronartium ribicola*). Bolezen je endemična (udomačena) v Piemontskih Alpah na *Pinus cembra* (tudi 5-igličasti bor) in ribezu, kjer pa ne povzroča velike škode, ker okuži le posamezne veje. Čeprav je bil zeleni

bor prinešen v Evropo že 1705 leta so znane prve okužbe s Cr.r. šele l. 1854 na baltiškem področju, ko je bil zasajen na področju P cembre in ribeza. Bolezen se je potem razširila po vsej severni Evropi, z okuženimi sadikami iz nemških drevesnic pa je v začetku tega stoletja prišla v Ameriko, kjer je povzročila ogromno škodo. V Italiji so mehurjasto rjo prvič opazili l. 1904, vendar le na ribezu. Še ne davno so jo našli tudi na enem od odraslih sestojev, potem ko so pazljivo raziskali več nasadov zelenega bora. Številnejše okužbe so našli v tistih drevesnicah, v katerih so zasadili sadike uvožene iz Nemčije. Smatrajo, da so do sedaj ovirale razširitev te nevarne bolezni v Piemontu sledeče okoliščine: majhno število uvoženih sadik, mala razširjenost ribeza in klimatske razmere, ki niso vedno ugodne za razvoj popolnega cikla. Vlaga in toplota sta pri tem zelo pomembni. V Ameriki, na jugu Wisconsinu so na primer ugotovili, da se mehurjasta rja ne more razviti zaradi pomanjkanja vlage poleti v času, ko se tvorijo teleutospore in basidiospore. Za tvorbo in kaljenje spor ter za okužbo na boru je potrebna vsaj 48 ur temperatura pod 20°C in z vlago zasičen zrak. Ob koncu poletja so v dolini Fada take razmere le redkokdaj, pa je verjetno vzrok, da se bolezen ni razširila. Da bi se ubranili nevarne bolezni je potrebno: a) preprečiti uvoz sadik iz okuženih področij, b) ločiti ribez in zeleni bor vsakega na svoje področje ter c) ne zasajati zelenega bora v višja alpska področja, kjer je mehurjasta rja udomačena bolezen na ribezu in P. cembra.

Insekti v nasadih zelenega bora v Italiji doslej še niso povzročili večje škode, vendar strokovnjaki proučujejo škodljivce, ki bi lahko postali nevarni. To so Dioryctria splendidella, Evetria buoliana, Pissodes strobi, Pineus pinī in Thaumetopoea pityocampa.

Ja.P.

xXx

Č E S T I T K E

Uredništvo Dolenjskega gozdarja čestita voznikom motornih vozil, tovarišem

KOBE MILOŠU
KLOBČAR IVANU
BAN JOŽETU
ČEBRON CVETU in
KENDA FRANCU

za prejeta priznanja "VZORNI VOZNIK" in jim želi še naprej
"SREČNO VOŽNJO"

xXx

